

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Kristýna Spěvákova

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální a spirituální teologie

Kristýna Spěváková

Příprava na manželství v děkanství
Hodonín a její evangelizační dopad

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce: prof. Pavel Ambros, Th.D.

Konzultant bakalářské práce: ThLic. Josef Chyba

Olomouc 2009

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem přitom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 30. července 2009

.....

Kristýna Spěváková

Poděkování

Děkuji prof. Pavlu Ambrosovi, Th.D. za odborné vedení této práce a za jeho cenné rady a podněty. Děkuji ThLic. Josefu Chybovi za jeho ochotu a čas, který mi věnoval při konzultacích. Rovněž děkuji mé rodině a Janu Vacenovskému za trpělivost v době strávené při studiu.

Obsah

Úvod.....	7
I. Teologicko-pastorační reflexe přípravy na manželství v děkanství Hodonín v letech 2008-2009.....	10
1. Příprava na manželství.....	10
1.1. Příprava na svátost manželství.....	10
1.1.1. Bližší příprava.....	11
2. Bližší příprava na manželství v děkanství Hodonín.....	13
2.1. Obecná východiska bližší přípravy na manželství.....	13
2.2. Organizace přípravy.....	13
2.3. Metody a formy přípravy.....	14
2.4. Obsah bližší přípravy na manželství v děkanství Hodonín.....	15
II. Empirický výzkum bližší přípravy na manželství v děkanství Hodonín v letech 2008-2009.....	16
1. Motivace pro výběr tématu bližší přípravy na manželství.....	17
2. Teoretické předpoklady empirického výzkumu.....	18
2.1. Předmět a cíle výzkumu.....	18
2.2. Design výzkumu.....	19
2.3. Výzkumný vzorek.....	20
2.4. Metoda sběru dat (nástroje a procedury).....	20
2.5. Metoda zpracování kvalitativních dat.....	21
2.6. Metoda analýzy dat.....	21
3. Analýza získaných dat.....	22
3.1. Kvalitativní analýza rozhovoru I.....	22
3.2. Kvalitativní analýza rozhovoru II.....	29
4. Teoretická hypotéza.....	40
III. Evangelizační důsledky přípravy na manželství v děkanství Hodonín.....	41
1. Evangelizační důsledky bližší přípravy na manželství optikou složek evangelizace.....	42
2. Evangelizační důsledky přípravy na manželství v děkanství Hodonín - křesťanský antropologický rozměr a preevangelizace.....	46
Závěr.....	48
Anotace.....	51
Summary.....	52

Seznam zkratek	53
Bibliografie	54
Seznam příloh	56
Přílohy.....	57

Úvod

Rodina a manželský svazek mají v naší společnosti nezastupitelnou hodnotu. Bohužel lze vidět sílící tendenci, která zpochybňuje manželství vycházející z jednoty mezi mužem a ženou. Ve většinové společnosti převládá názor volného soužití. Obecně se poukazuje na vážný dopad rozhodnutí pro volné soužití u mladých párů – ztráta odpovědnosti za děti, „plochý“ partnerský život bez pravidel a norem, která běžně fungují v rodinách, větší nebezpečí promiskuity u obou partnerů, neboť kde není zákon, je vše dovoleno. Nakonec můžeme narazit na vzájemnou rozluku společně žijících partnerů.

Dnešní rodina musí čelit velkým tlakům. Upřednostňuje se model izolovaného jednotlivce, který se vychovává pro tržní hospodářství. Změna hodnot rodiny a manželství vede k celkovému úpadku této instituce. Z těchto důvodů a s ohledem na sílící protirodinné trendy společnosti církev vynakládá větší úsilí k podpoře manželství a rodiny, aby pak rodina mohla plnit specifické poslání v církvi a společnosti. Katolická církev poukazuje na nutnou podporu a ochranu institutu manželství a rodiny, protože právě rozvoj kvality vztahu mezi manžely a úsilí o jeho stabilitu směřuje k vytvoření optimálního prostředí pro výchovu dětí.

Vysoká aktuálnost takové problematiky mne inspirovala k vytvoření této studie. Navíc jsem si vědoma toho, že rodina je nezastupitelnou základní jednotkou společnosti. Z toho vyplývá, že právě jí má patřit ochrana, péče a pomoc od všech společenských a církevních institucí.

Církev svými prvopočátečními snahami – v přípravě na manželství – chce vytvořit podmínky pro co možná nejvíce kvalitní partnerský život v manželství, který by byl příhodnou „půdou“ pro narození a výchovu dětí. Pro předmanželskou přípravu je specifické, že připravuje snoubence k naplňování poslání rodiny v oblasti církevní a společenské výchovy. Papežská rada pro rodinu říká, že *„příprava na manželství je příhodným okamžikem, ve kterém Bůh promlouvá ke snoubencům a vzbuzuje v nich vnímavost pro povolání k manželství a pro život, do něhož svátost manželství uvádí“*¹. Bůh pohlíží na manželské soužití dvou láskou spojených osob, jako na jeden ze stavů

¹ PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha: Sekretariát ČBK, 2001. Odst. 2.

lidského života, jemuž sám žehná. Dokonce jej přirovnává i ke svému Synu Ježíši Kristu – Kristus jako ženich, církev jako nevěsta². Z daných skutečností plyne, že rozhodnutí dvou lidí uzavřít manželství je považováno za významný krok, na který by měli být dobře připraveni.

Ve své práci jsem se zaměřila zejména na jeden z okruhů předmanželské přípravy – bližší přípravu na manželství. Výsledkem bližší přípravy na manželství je „jasné poznání podstatných znaků křesťanského manželství, jimiž je jednota, věrnost, nerozlučnost, plodnost a vědomí víry“³. Mezi další úseky přípravy řadíme vzdálenější a bezprostřední přípravu na manželství.

V bakalářské práci jsem si stanovila cíl zjistit mínění respondentů (pomocí empirického výzkumu), zda se v jejich životě na základě bližší přípravy na manželství uskutečnila evangelizace, což v konkrétní situaci znamenalo dozrávání a prohloubení víry.

Bakalářská práce je členěna na tři části, které jsou dále rozděleny na kapitoly a podkapitoly. První část se zabývá teologickými aspekty přípravy na manželství s důrazem na úsek bližší přípravy na svátost manželství. Dále je věnována pozornost samotné přípravě konající se v Hodoníně pod patronátem Centra pro rodinu. Bližší příprava na manželství je zařazena do konceptu celkové pastorační, jsou nastíněny její organizační a obsahové charakteristiky.

Druhá kapitola je spojením teoretické a praktické části empirického výzkumu. Zaměřuji se na analýzu dat výzkumného vzorku, jimiž byly dva snoubenecké páry, prostřednictvím čehož jsem sledovala evangelizační dopad bližší přípravy na manželství v děkanátu Hodonín. V rámci analýzy je přihlédnuto k organizaci přípravy a k tématické oblasti problematiky, což je obsahové složce vedení přípravy na manželství. Nelze opomenout teoretické uchopení metodologického obsahu – metodu získávání dat, výzkumný vzorek, metodu zpracování dat a v neposlední řadě metodu analýzy a interpretace získaných dat. Zvolila jsem metodu kvalitativního sociologického výzkumu, neboť jsem tak lépe dostala zodpovězení svých výzkumných otázek skrze vzájemnou interakci. Aplikací metody kvalitativního výzkumu pomocí rozhovoru jsem se dozvěděla hodnotné informace vzhledem k mému cíli zkoumání. Poznatky, jenž mi

² Srov. PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha: Sekretariát ČBK, 2001. Odst. 9.

³ PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha : Sekretariát ČBK, 2001. Odst. 45.

byly k dispozici během provádění rozhovoru, jsou zhodnoceny zaujatým vhledem do této oblasti a poskytují předpoklad pro vytvoření závěru mé práce. Výsledky výzkumu kladně potvrzují moji výzkumnou otázku, která se táže na to, zda příprava na manželství působí změnu v životě snoubenců. Formulace výzkumné hypotézy díky interpretaci shrnuje získané informace a vytváří v daném okamžiku funkci relativní pravdy. Tím uzavírám svoji teoreticko-empirickou činnost.

Třetí kapitola je jádrem celé práce. Jsou zde zhodnoceny evangelizační důsledky přípravy na manželství, které byly získány pomocí kvalitativní analýzy dat. Evangelizační dopad je sledován optikou složek evangelizace, jimiž je hlásání radostné zvěsti, svědectví života, kerygma, přijetí hlásaného slova a vlastní iniciativa hlásat radostnou zvěst – být svědkem evangelia. Výsledek analýzy se prolíná s obecným učením církve.

Bakalářskou práci jsem vytvořila v součinnosti s církevními dokumenty, jakými jsou například *Familiaris consortio*, *Evangelii nuntiandi* a *Humanae vitae*.

Analýza evangelizačního dopadu přípravy na manželství, probíhající v děkanství Hodonín, může poskytnout významné informace kněžím a laikům – manželským párům, kteří připravují snoubence ke svátosti manželství – při pastoraci. Získané poznatky mohou být využity pro postupné zavedení či rozvinutí modelu přípravy na manželství. Koneckonců, tato práce by měla posloužit k hlubšímu vhledu do problematiky přípravy na manželství, jelikož stále neexistuje direktorium věnované přípravě na manželství.

I. Teologicko-pastorační reflexe přípravy na manželství v děkanství Hodonín v letech 2008-2009

1. Příprava na manželství

1.1. Příprava na svátost manželství

Příprava na manželství, na manželský a rodinný život, hraje velmi významnou roli v životě dvou lidí, kteří se rozhodli vstoupit do manželství. Má nejen velkou hodnotu pro samotné manžele, ale zejména pro celé křesťanské společenství. Je proto zapotřebí osobité a vhodné přípravy. Pokud je totiž mladý člověk dobře připraven na rodinný život, umí si všeobecně lépe poradit než ostatní.

Dnes se bohužel setkáváme se silným úpadkem rodiny a manželského soužití. Důvodem jsou často manželství uzavíraná v pokročilém věku, tlak konzumní společnosti s důrazem na jednotlivce, který je nejdůležitějším prvkem tržního hospodářství, rozluky či rozvody. Jedinec postupně ztrácí svoji pravou stupnici hodnot. Často se stává, že přestane mít i pevné normy chování. V jiných oblastech světa ohrožují rodinu zaostalost, chudoba až bída. Dokonce i ze strany zákonů (v otázce rozvodu, potratu a sexuální nevázanosti) je rodina velmi zraňována. Tím pádem se těžce utváří zdravý rozvoj křesťanské víry v souvislosti se svátostným charakterem manželské smlouvy. Příprava na manželství byla vždy nutná, avšak křesťanská kultura umožňovala její snadnější zařazení a přijetí⁴. Dnes je tato příprava mnohem namáhavější a naléhavější.

Apoštolská adhortace *Familiaris consortio* zdůraznila, že „*změny, které nastaly ve společenské struktuře skoro všech moderních států, vyžadují, aby nejen rodiny, ale i společnost a církve spolupracovaly na správné přípravě mladých lidí k úkolům, které na ně čekají. Proto musí církve vytvářet a podporovat stále lepší a intenzivnější způsoby příprav na manželství, aby se, pokud možno, odstranily nesnáze, jež doléhají na tolikerá manželství, a dále také aby se podporovalo utváření a rozvíjení manželství šťastných.*“⁵

⁴ Srov. MUSIL, O. *Příprava na manželství: Základní materiál*. Praha : Centrum pro rodinu při Arcibiskupství pražském, 1997. 8 s.

⁵ JAN PAVEL II. apoštolská adhortace *Familiaris consortio*. Praha : Zvon, 1992. Odd. 70.

Čím více společnost znesnadňuje pojetí opravdovosti manželské instituce, tím více by se měl věnovat důraz na přípravu snoubenců k jejich budoucí odpovědnosti, kdy rodina je společenstvím lásky a života. Znovuzískání identity křesťanského manželství a rodiny je jedním z nejzásadnějších bodů církve. Jan Pavel II. apeluje na pořádání přípravných kurzů ve farnostech se zaměřením na co nejlepší využití pedagogických a psychologických metod pro dosažení odborné úrovně⁶.

Otázkou tedy je, zda jsou ti, kteří vstupují do manželství, skutečně připraveni. Mnozí namítnou, že se na manželství můžeme připravovat, ale nikdy se na něj nemůžeme zcela připravit tak, aby nás nic nepřekvapilo. Cílem přípravy je ukázat význam a hodnotu manželství a dát mladým lidem příležitost k intenzivnímu zamyšlení nad různými aspekty manželství. Dalším a bezesporu významným cílem přípravy na manželství je pomoci všem párům vybudovat zdravé základy pro šťastné manželství. Dva lidé odhalují rozdíly v chápání a prožívání těchto aspektů (i tam, kde o nich dosud nevěděli) a hledají, jak a zda vůbec lze tyto rozdíly integrovat do společného celoživotního projektu manželství. Pastorační praxe má v sobě zahrnovat výchovné, vzdělávací a formační programy pro snoubence, manžele a rodiny. K těmto účelům připravuje potřebné materiály, navazuje a podle potřeby rozvíjí kontakty s církevními i necírkevními organizacemi, pracujícími v oblasti péče o rodinu a manželství, včetně manželských poradců. Tyto „služby“ zajišťuje většinou Centrum pro rodinu organizované příslušným děkanátem.

Příprava na manželství se uskutečňuje v trvalém a postupném procesu, který zahrnuje tři hlavní úseky: „*přípravu vzdálenější, bližší a bezprostřední*“⁷.

V rámci této bakalářské práce bude zohledněn úsek bližší přípravy na manželství.

1.1.1. Bližší příprava

V bližší přípravě jde o jakýsi „snubní katechumenát“ čili o specifitější přípravu k přijetí svátosti manželství. Není určena jen snoubeneckým dvojicím, bližší přípravy na manželství se mohou účastnit taktéž dva lidé, kteří v budoucnu uvažují o uzavření svátosti manželství. Smyslem bližší přípravy je posouzení vyzrálosti lidských hodnot

⁶ Srov. JAN PAVEL II. *Evangelium vitae*. Praha : Zvon, 1995. 6 s.

⁷ JAN PAVEL II. apoštolská adhortace *Familiaris consortio*. Praha : Zvon, 1992. Odd. 70.

charakterizujících období známosti – přátelství a dialog. Má-li tento pár žít jako manželský pár, je třeba prohloubit život z víry. V manželství se snadno objeví nesnáze a potíže, prohloubením křesťanského života se mohou snadněji pochopit a pak skrze víru hledat řešení.

Cílem bližší přípravy je vnést hlubší vhled do problematiky manželského pohlavního života, podnítit mladý pár k zamyšlení se nad otázkami týkajícími se finančních prostředků, vedení domácnosti, hospodaření a zejména ukázat, jaké metody by měli používat při výchově dětí. Výsledkem bližší přípravy je *„jasné poznání podstatných znaků křesťanského manželství, jimiž je jednota, věrnost, nerozlučnost, plodnost, vědomí víry a připravenost naplňovat poslání rodiny v oblasti církevní a společenské výchovy“*⁸. Budoucí manželská láska se má chránit a podporovat. Udržení vzájemné manželské komunikace, prožívání těžkostí a překonávání manželských krizí je dalším cílem, kterým se zabývá bližší příprava na svátost manželství. To se uskutečňuje díky pravidelným setkáním za účasti kněze, katechetů nebo manželských párů.

Obsahem bližší přípravy na manželství je poučení o přirozených požadavcích, které jsou v úzkém vztahu mezi mužem, ženou a Božím záměrem. Patří sem *„vědomí svobodného souhlasu jako základu jejich manželského spojení, jednota a nerozlučnost manželství, správné chápání odpovědného rodičovství, lidské aspekty manželské sexuality, manželský úkon s jejich požadavky a cíli a správná výchova dětí“*⁹.

⁸ PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha : Sekretariát ČBK, 2001. Odd. 45.

⁹ PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha : Sekretariát ČBK, 2001. Odd. 35.

2. Bližší příprava na manželství v děkanství Hodonín

Následující podkapitola bude zaměřena na organizaci, metody a formy předmanželské přípravy probíhající v Hodoníně. Vlastní zkušenost s předmanželskou přípravou v děkanství Hodonín přináší cenné poznatky do oblasti přípravy na manželství.

2.1. Obecná východiska bližší přípravy na manželství

Status bližší přípravy na manželství konající se v Hodoníně je na úrovni děkanátu. Bližší příprava na manželství se v hodonínském děkanství vyžaduje. Z hlediska konceptu celkové pastorace se považuje za nutnou před uzavřením sňatku, je tedy závazná.

Bližší příprava vychází ze zkušeností organizátorů přípravy z Centra pro rodinu v Hodoníně. Jedná se o manželský pár, který tutéž přípravu podstoupil v době zasnoubení pod patronátem salesiánských spolupracovníků. V nedávné době se rozhodli formulovat program 6 setkání, kde aplikují své poznatky ze salesiánské předmanželské přípravy a z knihy Jiřího Traxlera Příprava snoubenců na manželství. Obsah přípravy byl předložen ke schválení hodonínskému děkanovi. Na závěr byl zformulovaný program předán jednotlivým manželským párům podílejícím se na průběhu bližší přípravy na manželství.

2.2. Organizace přípravy

Během 6 setkání (a jednoho organizačního setkání) snoubenců a připravujících manželských párů – laiků – se uskutečnila předmanželská příprava v hodonínském děkanství. Setkání se konala každý pátek v domácím prostředí vedoucích manželských párů, avšak dvakrát se páry, připravující se na manželství, sešly na faře. Setkání trvala průměrně 2 hodiny. Kněz se jednotlivých setkání neúčastnil, organizoval jen úvodní seznamovací část, kdy současně všem požehnal.

Celkový počet připravujících se párů se během přípravy lehce pozměnil, neboť jeden pár se o probíhající přípravě dověděl poměrně pozdě. Počet se ustálil na 4 párech. Tento nižší počet snoubenců byl v podstatě výjimkou, protože při předchozích nebo následně probíhajících kurzech se přípravy účastnilo dvakrát více párů. Je to dáno, dle

mého názoru a dle názoru i mnohých manželských párů, ročním obdobím, kdy příprava probíhala. Jednalo se o zimní měsíce a většina snoubenců necítila potřebu se prozatím přípravy účastnit, neboť jejich svatba má být „až“ v létě. Přitom bylo na farním úřadě sděleno, že ideální doba pro zahájení bližší předmanželské přípravy je 2 roky před uzavřením sňatku.

Jednotlivé přednášky vedl pokaždé jiný manželský pár. Tím pádem se setkání konala vždy v jiném prostředí a s jinou atmosférou.

Účast na přednáškách byla povinná, snoubenci při setkání předložili kartu, kde se evidovala jejich docházka.

2.3. Metody a formy přípravy

Společná předmanželská příprava byla zahájena setkáním, kde se snoubenci domluvili s manželskými páry na časových možnostech a místech setkávání. V průběhu každé návštěvy snoubenců v rodině došlo nejdříve ke vzájemnému seznámení. Manželský pár řekl několik slov o sobě a poté se připravující se pár krátce představil. Následovalo několik otázek z řad manželů – většinou dotazy směřovaly k tomu, co si snoubenci představují pod daným tématem, co očekávají. Jednotlivé manželské páry pojaly své téma vždy velmi specificky. Bylo zajímavé sledovat, do jaké míry se přednášky liší a co je spojuje. Zhruba polovina manželských párů pojala témata formou přednášky a druhá polovina formou diskuze. Jedenkrát byl vidět dokonce i nátlak do diskuze, kterou manželé očekávali od snoubenců, sotva když přišli do rodiny. Snoubenci pak vůbec neměly chuť mluvit. Je dost pravděpodobné, že to bylo způsobeno daným tématem. Na druhou stranu mnoho z vedoucích manželských párů zvolilo metodu monologu, kdy nejdříve přednášeli téma, a poté dávali podnětné otázky k diskusi. O to jednodušeji pak docházelo ke vzájemnému sdílení názorů, neboť se snoubenci nebáli hovořit.

Před jednotlivými setkáními byla snoubencům zaslána elektronická podoba otázek týkajících se příštího tématu. Možnost vzájemné písemné či ústní přípravy těchto otázek vedla připravující se pár k lepší orientaci v té či oné problematice. Už během tohoto „pilotního“ modelu tématického okruhu se často stávalo, že snoubenci narazili na své nedořešené nebo jakkoli neprobírané záležitosti.

U většiny setkání šlo ocenit příjemnou atmosféru na bázi vzájemné důvěry. Několikrát se stalo, že se narazilo při povídání na citlivé otázky. Díky příjemnému prostředí nebyl problém o nich komunikovat. Srdečnost manželských párů vzbuzovala pocit, že nás mnoho věcí spojuje. Autenticita projevů, života a názorů u připravujících manželských párů podávala jasné svědectví křesťanského života. Často nebylo třeba nijak zdlouhavě vysvětlovat informace k tématu. Stačilo na příběhu z vlastního života přesvědčit snoubence o tom, že i oni měli nesnáze, problémy, ale i humorné příběhy či cokoli, co prožívají snoubenci ve společném partnerském životě dnes a denně.

2.4. Obsah bližší přípravy na manželství v děkanství Hodonín

V současnosti u nás stále neexistuje direktorium o přípravě na manželství. Je zamýšleno, že se v nejbližší době vytvoří, za účelem shromáždění těch nejlepších zkušeností z přípravy na manželství. Obsah bližší předmanželské přípravy se má dotknout hlavních bodů manželství.

- Zahájení přípravy, vzájemné seznámení
- Povolání a zralost k manželství, období známosti
- Život rodiny – výchova dětí, praktické otázky (finanční apod.), soužití generací, vztahy k okolnímu světu
- Duchovní život v manželství
- Intimní život – sexualita, přirozené plánování rodičovství
- Psychologie muže a ženy – konflikty, krize a jejich řešení, komunikace
- Manželství z pohledu církve a bible, manželství jako svátost

II. Empirický výzkum bližší přípravy na manželství v děkanství Hodonín v letech 2008-2009

Struktura práce empirického charakteru je založena na kvalitativním metodologickém rámci. Vymezením problému, výzkumných otázek a formulací výzkumných cílů se zaměřuji na odkrývání empirického výzkumu.

Dané téma je samozřejmě řešeno teoreticky, neboť teorie inspirovala můj výzkum. Výzkum teorii do jisté míry ověřil i vyvrátil. Praktické části jsem se plně věnovala ve své závěrečné absolventské práci v rámci Vyšší odborné školy sociální – Caritas¹⁰.

Kvalitativní výzkum je založen na induktivní logice – na začátku výzkumného procesu je interwiev, poté pátrání po pravidelnostech existujících v těchto datech a po významu těchto dat, formulování předběžných závěrů a výstupem jsou nová zjištění – z čehož vyplývá, že jsem nevytvářela hypotézy (jak je tomu v případě kvantitativního výzkumu). Obecná, široká hypotéza je uvedena až v závěru práce.

Pro svůj výzkum jsem zvolila metodu zakotvené teorie.

Při analýze dat jsem se snažila reflektovat dosahovaných výsledků tak, že jsem za každou výzkumnou kategorií zhodnotila, k čemu jsem dostala. V závěru jsem se pokusila o formulování teoretické hypotézy induktivně získané z analyzovaných dat.

¹⁰ Srov. SPĚVÁKOVÁ, K. *Příprava na manželství v děkanství Hodonín – empirický výzkum*. [obhájená absolventská práce na Vyšší odborné škole sociální - Caritas v Olomouci, termín obhajoby červen 2009].

1. Motivace pro výběr tématu bližší přípravy na manželství

Bližší příprava na manželství konaná laiky – manželskými páry – je projevem života místní církve. Díky empirii, zkušenosti skrze výzkum se jedná o jednu z mála možností, jak poměrně snadno sledovat aktivní podíl laiků na evangelizaci.

Dalším motivem pro výběr tématu bližší přípravy na manželství byl zájem o srovnání ve vedení přípravy – laici versus kněz. Tento fakt lze zjistit jen v rámci bližší přípravy na manželství.

Volba tematiky bližší předmanželské přípravy byla také do značné míry ovlivněna mou vlastní životní situací. Nacházím se v období budování partnerského vztahu pro budoucí manželský život. Forma bližší přípravy na manželství jako jediná ze tří hlavních úseků přípravy (vzdálená, bližší a bezprostřední) poskytuje přímo cílené podněty pro partnerský život v manželství při stávajícím partnerství.

Posledním a stejně tak významným důvodem mi byla možnost náhledu do oblasti bližší přípravy na manželství – ta jako jediná mi doposud nebyla známa. Práce katechetky v dubňanské farnosti a práce s dětmi a mládeží jsou mojí dosavadní pastorační činností. V tomto výčtu chyběla ona bližší příprava na manželství, kterou jsem díky v současnosti pořádanému „běhu“ přípravy mohla podstoupit a rozšířit si tak své obzory.

2. Teoretické předpoklady empirického výzkumu

2.1. Předmět a cíle výzkumu

Předmět

Předmětem empirického výzkumu je příprava na manželství v děkanství Hodonín a její evangelizační dopad. Klíčovou roli hraje získávání zkušeností pozorovatelných informací o zkoumaném jevu, čili získávání dat. Základní ideou empirického výzkumu je používání dat pro zodpovídání otázek nebo navrhování určitých představ. Slovo „empirický“ tedy znamená, že je něco založeno na zkušenosti nebo na pozorování jevu¹¹. Zkušeností je v tomto případě absolvování předmanželské přípravy v hodonínském děkanství a následně pozorování výzkumného jevu u zkoumaného vzorku respondentů pomocí kvalitativní metody.

Cíl

Zacílením kvalitativního výzkumu pomocí výzkumných otázek se chci dopracovat k hodnocení a vyvození závěrů právě proběhlé předmanželské přípravy v Hodoníně se zaměřením na evangelizační důsledky přípravy u cílové skupiny, kterou jsou snoubenecké páry. Výsledek analýzy získaných dat mi poslouží k zodpovězení výzkumných otázek, speciálně se snažím najít odpověď na to, zda došlo u absolventů bližší přípravy na manželství k dozrání a prohloubení víry. Zaměřuji se také na jejich postoje vůči hodnotám křesťanského manželství.

Ve výzkumu chci přijít na to, jestli má příprava na manželství nějaký význam v životě snoubenců. Neboť kvalitní manželské soužití je podmíněno kvalitou jejich připravení.

Studie bude zkoumat případnou změnu, která u snoubenců po přípravě nastala.

Navržený výzkum bude následně předložen snoubencům, kteří se na něm podíleli jako výzkumný vzorek, a dále vedoucímu manželskému páru, jenž stojí u zrodu právě takové přípravy na manželství, jaká je konána v hodonínském děkanství. Tak by mohl být explicitně vyjádřen předpokládaný přínos navrhovaného výzkumu.

¹¹ Srov. PUNCH, K. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha : Portál, 2008. 11 s.

2.2. Design výzkumu

A. Výzkumná oblast

Příprava na manželství v děkanství Hodonín

B. Výzkumná témata

- vliv přípravy na manželství na snoubenecké páry
- změna, která po absolvování přípravy mohla nastat či nastala

C. Obecná výzkumná otázka

Jak ovlivňuje příprava na manželství účastníky kurzu přípravy na manželství?

D. Specifické výzkumné otázky

Jaké výsledky přináší svědectví života manželských párů, které připravují snoubence na manželství?

Co snoubence na přípravě na manželství ovlivnilo? Má tento vliv v konečném důsledku dopad na jejich vztah?

Budou snoubenci aplikovat informace získané na předmanželské přípravě do svého společného života?

E. Otázky při sběru dat

Často dochází ke směšování výzkumných otázek s otázkami při sběru dat. Výzkumná otázka je otázka, kterou chce výzkum zodpovědět. Otázka při sběru dat je otázka, kterou pokládáme, abychom získali data, jež pomohou zodpovědět výzkumnou otázku.

Která témata ze setkání se Ti nejvíce líbila?

Co tě překvapilo na setkáních? Který přístup?

Povzbudilo vás něco?

Co vás zklamalo při přípravě?

Vyhovovala vám forma vedení této přípravy? – tzn. manželský pár (a ne kněz) se podílí na přípravě na manželství.

Která témata podle Tebe naplnila očekávání Tvého partnera? Proč?

Jak na Vás působilo osobní svědectví manželů?

Jak ses cítil(a) ve skupině?

Co Ti přinesly diskuze či myšlenky ostatních párů?

Myslíš si, že tato setkání ovlivnila váš společný vztah? Do jaké míry?

Povídali jste si ještě po setkání o tématech, problémech...?

Byla témata, na kterých jste se shodli? Která?

Ve kterých tématech jste měli rozdílný názor? Zůstal i nadále rozdílný?

Změnil jsi na něco svůj názor? Změnil tvůj partner na něco svůj názor?

Ovlivnila setkání nějak Tvůj názor na církev? V čem?

Ovlivnila setkání nějak Tvůj názor na manželství uzavřené v kostele? V čem?

Myslíte si, že síla svědectví, kterou manželé předávají na přípravě snoubencům, může nějak přeměnit člověka? A pokud ano, jak?

2.3. Výzkumný vzorek

Data byla shromažďována od snoubenců, dvou párů účastnících se přípravy na manželství v hodonínském děkanství. Jako jediní byli ochotni spolupracovat, měli časové dispozice a projevíli zájem o spolupráci při výzkumu. Dopředu nebylo úplně zřejmé, jak bude výběr vzorku vypadat. Na počátku výzkumu byl určen základní způsob, jak bude získán vzorek (na předmanželské přípravě budou osloveny všechny páry, kdo bude ochoten spolupracovat, s ním se domluví konkrétně).

2.4. Metoda sběru dat (nástroje a procedury)

Stěžejním nástrojem sběru dat byl **polostrukturovaný rozhovor**. Jeho cílem bylo provedení výzkumné studie.

Vzniklé schéma specifikované okruhem otázek je v průběhu rozhovoru doplňováno o další otázky. Bylo snahou nechávat dostatečný prostor respondentům k rozhovoru. Mnohdy se interview blížilo k narativnímu rozhovoru. Po delším povídání

respondentů bylo třeba usměrnit hovor do jasného rámce. Často se stávalo, že dotazování odbíhali od tématu, neboť se jim v určitých souvislostech vybavovala další situace.

2.5. Metoda zpracování kvalitativních dat

Kvalitativní data byla získána na základě **audiozáznamu** (na kazetový diktafon). Audiozáznam zaznamenal poměrně širokou škálu kvalit mluveného hlasu – síla hlasu, délka pomlky, různé doprovodné zvuky.

Po získání audionahrávky se dostáváme do fáze, kdy je nutné provést její transkripci. Text je jednoduše roztříděn, popsán a doplněn poznámkami tak, aby se obsah rozhovorů mohl stát předmětem dalšího zkoumání. K tomu se analýza používá pomocí barev, kdy barvami označíme určité tématické celky.

2.6. Metoda analýzy dat

Při analýze kvalitativních dat byla použita *metoda zakotvené teorie* jako induktivní proces o zkoumání jevu. Cílem bylo vypořádat to, co je významné. To právě tato metoda umožňuje.

3. Analýza získaných dat

3.1. Kvalitativní analýza rozhovoru I.

1. Svědectví víry a svědectví křesťanského manželského života předávané skrze setkávání s manželskými páry při přípravě.

Setkávání snoubenců s manželskými páry v jejich rodině poskytuje zejména svědectví křesťanského manželského života. Svědectví víry a svědectví křesťanského manželského života má v našem případě spolu velmi úzkou souvislost – lze jej předávat týmhž manželským párem právě při přípravě na manželství. Běžně se snoubenci nesetkávají s těmito styly svědectví, proto si myslím, že byli velmi citliví k jejich vnímání. Z toho důvodu jsem se zaměřila na pozorování tohoto aspektu. A jaký byl výsledek?:

- *Svědectví víry...: M: „Já mám víru od dětství. Moje víra se „lámala“ mezi 16-17 roky, ale nyní se nic nezměnilo. Čili příprava pro mě po této stránce neměla velký efekt. Já už to mám v sobě zakotvené.“*

Při dotazu, který směřoval k předávání víry, mi respondent nabídl jasnou odpověď – setkání ho ve víře neovlivnila, ale přesto si je vědom toho, že na druhé, zvláště na nevěřící, může mít vliv. Odezva muže se dala očekávat. Zajímavý byl ovšem pohled na předávání svědectví křesťanského manželského života:

- *M: Manželé jsou „lidé, kteří žijí normální světský život a přitom jsou věřící a odhodlaní předávat své zkušenosti dál.“*

Každý manželský pár vydává svědectví svého života. Příprava na manželství k tomu dává volné pole působnosti. Podstatné je provázání manželského života s Bohem.

Zpozoroval to i dotazovaný:

- *M: „Mě se líbilo, že manželé prokládali setkání svými zkušenostmi, ale také i tím Písmem.“*

Díky podkladům diplomové práce, které mám k dispozici, jsem zjistila, že „*podle mínění většiny připravujících párů je hlavním účelem setkání snoubenců s laickým manželským párem podat svědectví, a z toho důvodu nepovažovaly za hlavní zahrnout*

snoubence množstvím informací“¹². Z toho vyplývá, že manželské páry chtějí záměrně podávat svědectví, které se stane motivací pro snoubenecké dvojice. Domnívám se, že ze spokojenosti respondentů lze usuzovat, že to co zde načerpali, chtějí aplikovat i do společného života:

- Ž: „Informace jsou aplikovatelné.“

Závěr

Vytvoření manželského života pramenícího z víry je životní cestou. Na této pomyslné cestě jsou nyní i snoubenci, kteří se chystají uzavřít sňatek. Návodem jim bylo setkávání s manželskými páry. Při analýze rozhovoru jsem zjistila, že svědectví takového života manželské páry předávaly dobře a snoubencům se to líbilo. Dále jsem poznala, že skrze setkávání s manželskými páry se víra snoubenců výrazně nemodifikovala.

2. Vliv obsahového a organizačního aspektu přípravy na manželství na postoje snoubenců.

Interview, které jsem záměrně směřovala k základním výzkumným otázkám, mi otevřelo novou dimenzi výzkumu. Během rozhovoru jsem se totiž od snoubenců dozvěděla zásadní informace, které jsou velkým zlomem ve vnímání přípravy. Jedná se o paralelní vliv organizační a obsahové složky přípravy. Obsahové motivy ve vnímání přípravy uvádím v těchto výpovědích:

- M: „Jedno ze setkání proběhlo až otrocky podle předem připraveným otázek, což bylo hodně ubíjející, lidi to sráželo, neměli už pak chuť mluvit, a když viděli, kolik otázek (*ze seznamu otázek, které mají snoubenci při přípravě v elektronické podobě k dispozici*) do konce ještě zbývá, tak už dopředu byli otráveni. Jakýkoliv pokus o nějakou diskuzi byl v zápětí ustřížen a pokračovalo se dál v otázce. Nic mimo, jakákoliv myšlenka zapadla. Někdy mi to přišlo až zbytečné se toho účastnit.“
- Ž: „Z toho prvního setkání jsme měli takové rozpačité pocity a dokonce jsme přemýšleli i tom, jestli se chceme vůbec vzít. Takže my, když jsme

¹² BOK, J. *Účast laických spolupracovníků, manželských párů, na přípravě k svátosti manželství ve vybraných děkanátech ostravsko-opavské diecéze v letech 1996-2006*. Diplomová práce obhájená na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci r. 2008. 29 s.

odtud odcházeli, tak jsme řešili, jestli tu svatbu dělat. Člověk z toho měl pocit, že to manželé spíše rozmlouvali... nahlodali nás... Pak jsme zvažovali, jestli ještě máme dál pokračovat. Napadlo nás, jestli se raději nedomluvit s naším knězem, který by nás také mohl připravovat.“

Problém nastává v tom, jakým způsobem je téma vedeno. Je-li směřováno pouze formálně (aby si snoubenci přípravu na manželství „odchodili“ a tím to hasne), pak výsledek přípravy bude veskrze negativní. Snoubenci jsou velmi vnímaví k průběhu přípravy, neboť se ocitají v neznámém prostředí s neznámými lidmi.

Prostředí příjemné atmosféry se umocní i tím, jaká témata jsou zvolena pro daná setkání. Jsou-li tematické okruhy a jejich podání skrze manželské páry pro snoubence zajímavé, jistě bude celkový důsledek předmanželské přípravy dlouhotrvající a pozitivní. Snoubencům se nejvíce zamlouvalo téma Duchovní život v manželství, téma, kde došlo k rozebrání manželského slibu, a především téma Intimní život v manželství:

- Ž: „...téma Pohlavní život - pro nás oba zajímavé... A všichni to „hltali“...“.
- M: „Mám dojem, že když církev apriori zakazuje sex před manželstvím a že se hodně chladně k tomu staví, tak o to víc to akcentuje ten zájem. Ještě víc to tomu přidává kouzlo zakázaného ovoce. Takže toto téma bylo pro mě úplně to nejzajímavější.“

S danými skutečnostmi, které jsem získala od snoubenců, ovšem přichází do konfrontace výsledky diplomové práce prováděné za cílem prozkoumat oblast zapojení manželských párů do přípravy na manželství v ostravsko-opavské diecézi. „*Minimální zájem byl totiž o témata výchovy dětí, pro jejich příliš vzdálenou aktuálnost, a o sexualitu spojenou s přirozeným plánováním rodičovství. Páry, které spolu již několik let žijí, v tom mají údajně jasno a je již zbytečné mluvit o předmanželské čistotě*“¹³.

Na jedné straně realita současnosti (není třeba dalších informací v oblasti sexuality, neboť snoubenci z vlastních zkušeností ví dost), na straně druhé zvědavost po názoru na danou problematiku z pohledu připravujících manželských párů jakožto zástupců církve. Do jaké míry rozpor této faktické skutečnosti ovlivňuje snoubence (respondenty) v oblasti jejich partnerského života a následně v oblasti manželského sexuálního života?

¹³ BOK, J. *Účast laických spolupracovníků, manželských párů, na přípravě k svátosti manželství ve vybraných děkanátech ostravsko-opavské diecéze v letech 1996-2006*. Diplomová práce obhájená na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci r. 2008. 25 s.

V důsledku odpovědi respondentky při dotazování se na náhled toho, jakou metodu antikoncepce budou v budoucnu používat, jsem vyvodila závěr, že výsledky diplomové práce a mé analýzy nejsou zas až tolik protikladné – co se týká antikoncepčních metod, snoubenci jsou ovlivněni jak současnou společností, tak i názorem církve:

- Ž: „Já sice beru prášky, ale používám je k léčebným účelům. Současně jsme domluveni, že po svatbě se dohodnu s doktorem, že je zkusíme vysadit. A budeme používat přirozenou metodu antikoncepce – přirozené plánování rodičovství. Popřípadě, když by to jinak nešlo, tak budeme používat kondomy, protože vzhledem k tomu, že studuji, tak není vhodné, abych měla ještě k tomu dítě, protože bych to možná nezvládla.“

Nutno tedy podotknout, že obsah přípravy na manželství je výrazným činitelem při formování názorů či postojů účastníků přípravy a také se nedílně podílí na tom, zda vůbec snoubenci vykonají samotnou předmanželskou přípravu: „...*tím, že chybí z oficiálních církevních míst doporučení, co by měla příprava minimálně obsahovat, snoubenecké páry vyhledávají cesty, jak se jakékoliv důkladnější přípravě vyhnout*“¹⁴. Jednotnost v pravidlech, jak by měla příprava v děkanátu Hodonín probíhat, stojí zejména na zatím nevytvořeném direktoriu, které by mělo přímo stanovit obsah přípravy. Nejednotnost tak může způsobit zlo – páry hledají možnosti „úniku“, jak se společné přípravě vyhnout nebo si ji možná co nejvíce zkrátit (navštíví maximálně dvě setkání přípravy a před svatbou ukáží „razítko“, že se přípravy účastnili).

Následující podnětná výpověď respondenta zapadá do oblasti organizační formy vedení přípravy na manželství:

- M: „Na přípravu chodilo opravdu hodně párů a možná by bylo lepší množství rozdělit na polovinu. Možná to bylo na škodu, že nás bylo tolik. Ne každý dostal prostor mluvit...Byly tam páry, které byly pasivnější, nezapojovaly se do diskuze.“

¹⁴ BOK, J. *Účast laických spolupracovníků, manželských párů, na přípravě k svátosti manželství ve vybraných děkanátech ostravsko-opavské diecéze v letech 1996-2006*. Diplomová práce obhájená na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci r. 2008. 32 s.

Organizačně vyvážená příprava na manželství je součástí celku. Celkem se rozumí pro účely tohoto výzkumu evangelizační dopad. Zarážející je fakt, že sami účastníci vidí v nedostatečné organizaci překážku ke kvalitní přípravě.

Závěr

Za nejzajímavější část analýzy rozhovoru snoubenců považuji právě oblast obsahu a organizace předmanželské přípravy. Došla jsem totiž k závěru, že hledisko pozitivního evangelizačního dopadu **závisí** na obsahové a organizační struktuře přípravy – to znamená, že je nutné apelovat na to, kdo jednotlivá setkání vede a jak je vede, a také chci vybědnout k záměrné organizační struktuře – tím mám na mysli počet párů, které navštěvují přípravu a témata, která jsou při přípravě na manželství zohledněna.

3. Postřehy a zajímavé názory snoubenců z přípravy na manželství

Z rozhovoru se snoubeneckým párem jsem pochopila, že příprava má spoustu kladů a výhod, které se párům nabízí. Jednou takovou výhodou je, že se snoubenecké páry začnou vzájemně vnímat. Do určité míry se porovnávají, sledují sebe sama i druhé v kontextu vývoje předmanželských večerů – například, respondenti si všimli, že byly nekomunikativnější pár z celého setkání – a také si všimli druhých párů. Překvapil je jeden „nevěřící“ muž, u něhož šlo vidět, jak se jeho realistické názory na podkladě svědectví manželských párů a obsahu přípravy formují:

- M: „U jednoho z párů (kde partner byl nevěřící a byl velký vinař) šlo sledovat, jak se jeho názor postupně mění. Předtím měl na svatbu v kostele úplně jiný názor. Na něm bylo vidět, že je realista, že se drží pevně země, že ji cítí pod nohama, a proto je si jistý sám sebou a Boha nepotřebuje. Nemá pocit, že by potřeboval. A to že tam s námi byl, mu tu zem pod nohama trochu vzalo (*smích*). Setkání mu podkopala tu sebedůvěru a to je, myslím si, účel setkání. I pro mě to mělo účel, že jsem na věci začínal pohlížet trochu jinak.“

Podle názoru respondenta přinášejí nevěřící partneři ze snoubeneckých dvojic velmi zajímavý pohled do křesťanské přípravy. Takový člověk totiž vidí věci z jiného úhlu a nebojí se je říct nahlas. Dost to obohacuje všechny kolem, ale nejvíce však druhého partnera z této dvojice. Procento smíšených dvojic při přípravě stoupá – předmanželská

příprava v děkanství Hodonín zahrnovala 50% takových dvojic, výsledky diplomové práce J. Boka dokazují, že na jiných přípravách je číslo o mnoho vyšší – až 80% takových dvojic¹⁵. Podle dojmů snoubeneckého páru usuzují, že smíšené páry jsou při přípravě obrovským přínosem a přitom nijak nevyčnívají (jak by se mohlo na první pohled zdát). Ba naopak, stanou se při přípravě stejně tak křesťansky autentickým prvkem jako věřící snoubenci (za předpokladu, že mají akceptující nazírání na křesťanskou skutečnost).

Jeden z psychologických faktů, jenž snoubenci postřehli, byl dominantní prvek ženy – žena z vedoucího manželského páru:

- Ž: „Musím říct, že jsme si všimli, že v těch manželstvích je většinou dominantní ta žena. Alespoň podle těch tvrzení. A taky že většinou ona mluvila.“

Ženy jsou velmi komunikativní stvoření, rády věci organizují, zapisují a řídí. Zvláště u vedení přípravy je skutečnost posílena tím, že ženy mají pocit, že by měly podpořit svého manžela, a proto více hovoří. Na druhé straně jsem se setkala s případem, kdy hovořil téměř jenom muž. Jeho manželka před pár lety konvertovala ke katolické víře, tudíž se ke křesťanským záležitostem vyjadřovala spíše pocitově než fakticky.

Snoubenci zřejmě očekávali, že příprava bude zahrnovat větší procento „informací“, týkajících se náboženského charakteru:

- M: „Když to nevedl kněz, tak to nebylo pak tak „církevně“ stoprocentní. Kněz má postoj nejbliže Bohu. Obecně má s vírou větší zkušenosti než běžný člověk. Na druhou stranu to bylo možná taky dobře, protože tím že to bylo civilní a uváděli to páry z běžného života, že to nejsou super svatí lidé, ale lidé kteří žijí normální světský život, ale přitom jsou věřící a odhodlaní předávat své zkušenosti dál.“

A opět se setkáváme se svědectvím manželského života. Teď jen v kontextu srovnání přípravy vedené knězem nebo manželskými páry z řad laiků. Forma vedení přípravy manželskými páry vhodná v tom, že si snoubenci nemusí do rodin chodit něco „odsedět“, jako by tomu mohlo být u vedení přípravy knězem (tím nemyslím, že by to

¹⁵ Srov. BOK, J. *Účast laických spolupracovníků, manželských párů, na přípravě k svátosti manželství ve vybraných děkanátech ostravsko-opavské diecéze v letech 1996-2006*. Diplomová práce obhájená na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci r. 2008. 24 s.

tak bylo, pouze mám dojem, že u smíšených párů v případě nevěřícího partnera se takový úhel pohledu sám nabízí). Cílem je, aby si páry něco „odnesly“ do života. A z výpovědi dotazovaného se zdá, že se tak stalo.

Závěr

Vyhodnocením všech postřehů dospívám k názoru, že si snoubenci velmi intenzivně všímají, co je při přípravě důležité a jak s tím nadále pracovat. Citlivost ke skrytým jevům a jejich vlastní analytické myšlení v souvislosti s přípravou dávají nahlédnout do zajímavých zákoutí. Výsledkem jejich „střípků“ z rozhovoru jsem pochopila, jak může být příprava ve své podstatě mocná.

4. Vliv přípravy na partnerský vztah.

Pečlivým rozebráním rozhovoru se snoubenci se otevřela odpověď na nejzásadnější otázku výzkumu – zda příprava na manželství ovlivnila jejich společný vztah. Snoubenci se zaměřují na to, co shledávají pro ně jako nejzásadnější. Při interview si sami uvědomili hloubku toho, co bylo řečeno při přípravě, a své myšlenky si sjednotili. Došli nakonec k závěru, že je příprava ovlivnila:

- M: „...dozvěděli jsme se jiný pohled, jiný náhled na stejnou věc“.
- M: „Získali jsme nové informace. Pochopili jsme, že některé části Písma chápu správně a některé ne. Člověk pak získal lepší náhled. Poté, co byl rozebrán manželský slib, tak jsem prozřel. Zjistil jsem, že ta fráze, ač je neuvěřitelně jednoduchá, tak má obrovskou hloubku. A že v těch několika málo větách je obsaženo absolutně všechno. Perfektně napsaná smlouva.“
- M: „...I pro mě to mělo účel, že jsem na věci začínal pohlížet trochu jinak.“
- Ž: „Začal zjišťovat, že to má něco do sebe.“
- M: „...myslím si, že mi to dalo trochu větší jistotu (*v jeho rozhodnutí uzavřít manželství*).“
- Ž: „Uvědomili jsme si, co už o sobě víme po těch 6 letech chození.“
- M: „Dozvěděli jsme se, že například nějaké její chování bylo nyní podloženo tím, co bylo na přípravě řečeno, a já jsem to tehdy v takové souvislosti nechápal. A teď mi to dává logiku díky přípravě.“

- Ž: „Zajímavé bylo, že člověk se taky dozvěděl, že je to ze života, že to není vždycky ideální – alespoň podle jejich povídání – že je potřeba řešit spoustu problémů, od financí až po děti. V podstatě jejich povídání byl takový návod.“
- M: „Když jsme se vrátili domů, tak jsme to vždycky probrali. Během cesty na přípravu i po přípravě jsme si o setkání také hodně povídali.“

Výpovědi respondentů mluví jasnou řečí. Vztah se utváří zejména tím, že spolu snoubenci tráví více času, hovoří spolu o věcech, které byly motivovány tématy, otvírá jim to více oči:

- Ž: „Jedna věřící slečna s nevěřícím partnerem, kteří chodili na přípravu, říkali, že o všem hodně přemýšleli, že jim to hodně otevřelo oči.“

Dokonce se může stát, že se partneři o sobě dozví něco nového, něco, o čem doposud nehovořili:

- Ž: „...při setkání, kde se probíral život v rodině... jsem odpověděla, že mám chuť podnikat. A to ho překvapilo, že mám takové ambice.“
- M: „Já jsem od ní něco takového nečekal, protože vždycky mívala roli toho zázemí, že když je mi zle, tak se mám o co opřít. Ale nyní jsem naopak pochopil, že ona má očekávání, že já budu ten, co ji má chránit.“

Závěr

Vliv přípravy na manželství se odráží zejména v procesu dalšího poznávání snoubenců. Jsou si vědomi toho, že účinky přípravy se projevují v jejich partnerském soužití, ve vzájemné důvěře. Díky setkáváním se o sobě navzájem dozvěděli nové informace. A nejen to. Plně si uvědomují, jaký je čeká následující důležitý krok v jejich životě – přípravou dosáhli větší zodpovědnosti.

3.2. Kvalitativní analýza rozhovoru II.

1. Svědectví víry předávané skrze setkávání s manželskými páry při přípravě.

Při otázce směřované k předávání víry prostřednictvím svědectví života manželů a jejich rozhovorů se snoubenci jsem obdržela dost rozporuplnou odpověď. Evokovala mne ihned otázka zda vůbec respondentka pochopila význam slov svědectví víry. Mám

takový pocit, že ve svědectví víry chápe či vidí pouze křesťanský pohled na vedení přípravy.

- Ž: „...ten křesťanský způsob vedení mi nepřišel...“.

Svoji odpověď více rozvedla a nabídla tak zajímavý pohled na přirozenost vystupování manželských párů, kteří víru předávají nenuceným způsobem:

- Ž: „Byla jsem vlastně příjemně překvapená, že to jsou úplně normální lidi... kdyby na začátku nebyla společná modlitba nebo kdyby se nevzpomněl Bůh, tak mi to přijde jako klasické manželství. Mě to přišlo jako něco nenásilného, když tu víru vzpomněli, tak byla jen jako přirozená věc.“

V případě respondentky, která se ke křesťanské víře nehlásí, je tento fakt přirozenou věcí motivující k dalšímu vědění o křesťanství. Sama přiznává, že by se ráda na víru zeptala, žádá si evangelizaci, bohužel zklamáním pro ni bylo, že odpovědi na své otázky týkající se víry nenajde u manželských párů, ale jediné u kněze:

- Ž: „Mě spíš přišlo, že když bychom chodili k tomu farářovi, tak se můžu zeptat na tu víru. Ale zas je pravda, že je to příprava na manželství, takže bych odpovědi na moje otázky měla hledat někde jinde... manželé, co připravují, s tím nemají nic společného...“

Manželé nemohou, podle názoru ženy, předávat víru tak jako kněz. Z jejich strany tu není dostatek snahy o evangelizaci, protože ji postrádá. Na druhou stranu se jí forma vedení přípravy (když ji vedou manželské páry a ne kněz) zamlouvá, protože nechce, aby ji někdo do něčeho nutil (obzvláště co se týká víry). Pár uvedl, že kněz nebyl přítomen (z organizačních důvodů, které v termínu přípravy musel vykonávat). Přišel až na závěrečné setkání, kde všem zúčastněným požehnal. Nabízí se otázka, zda častější přítomnost kněze povede ke „zkvalitnění“ předmanželské přípravy, zejména po stránce evangelizačního dopadu přípravy.

S tím souvisí také to, jak se snoubenci na přípravě cítili. Nejdříve se setkání báli, neboť nevěděli, co je bude čekat, navíc znali některé snoubence osobně, pracovní (z toho plyne, že důležitý vliv má prostředí, ve kterém se pohybují). Přesto, jak konstatují, byli spokojení:

- Ž: „Já jsem byla spokojená! Bylo to super.“

Bude-li kněz při přípravě přítomen, mám zato, že se výrazně změní atmosféra. Někomu taková atmosféra může vyhovovat, někomu zase ne.

Závěr

Z daných faktů vyplývá, že evangelizační úsilí ze strany manželských párů, by mělo být podmíněno účastí kněze při přípravě a to alespoň na několika setkáních. Vede mě k tomu iniciace této respondentky a současně zkušenost, že polovina snoubenců absolvuje přípravu se svým partnerem, který není katolík. Dotazy směřované k víře kněz zodpoví a nabídne svojí účastí podporu manželskému páru. Uvědomuji si, že ne každý z nevěřících partnerů má o přítomnost kněze zájem. Tím by se mohla pro ně narušit přirozená domácí atmosféra bezprostředního setkání manželských a snoubeneckých párů. Setkání by díky přítomnosti kněze mohla být více formální, hůře by se snoubencům povídalo o jejich soukromém životě. I když by to mohlo být na úkor otevřenosti, přikláním se k názoru, že by některá setkání (zvláště na duchovní témata) měl doprovázet kněz, čímž by se vyhovělo i přání respondentky.

2. Vliv přípravy na partnerský (nyní již manželský) vztah respondentů.

Při přípravě se ukázalo, že měli snoubenci několik nevyjasněných oblastí. Jedna z nich se týkala plánování rodičovství. Během setkání se žena dozvěděla od manžela, že:

- „...jak budeme mít dítě, tak bude (*manžel*) 6-8 let doma...My jsme prostě předtím nešli do důsledku...To jsem byla ráda a některé otázky byly super a zabředli jsme do detailnějších témat. Mě nikdy nenapadlo zeptat se ho, jak to teda budeme později dělat.“

Dále se shodli na mnoha důležitých bodech, související s žebříčkem hodnot, přesto byli v mnohém překvapeni, jak tu či onu hodnotu partner „postavil právě tak vysoko“.

Mezi další postřehy zařadím myšlenku ženy:

- Ž: „Mně to dalo! Není to změna zásadní, že bych se otočila o sto osmdesát stupňů, to ne. Ale vztah to ovlivní, už tím, že se o tom mluví.“

Mluví-li partneři spolu o věcech, které se při přípravě probírají, upevňuje to vztah, otvírá jim to nové obzory, vnímají spojitosti v mnohem širších souvislostech (zejména co se týká oblasti soužití mezi mužem a ženou):

- M: „Víceméně to upozornilo na věci, o kterých vím, ale neuvědomuji si je.“

Ž: „My teď dokonce čteme knížky – o myšlení muže a ženy!“, „...na přípravě jsem si uvědomila takové ty manželské problémy...“

M: „ My jsme měli před setkáním dvouhodinové povídání.“

Ž: „Po setkání jsme si povídali o tom, jestli nám to něco dalo nebo nedalo a jak na nás působila ta skupina. Bylo to dobré zkonstatování.“

Ž: „My jsme prostě předtím nešli do důsledku.“

Pozitivní vliv se překvapivě objevil i v intimní oblasti sexuálního života. V případě těchto snoubenců se na otázku přirozeného plánování rodičovství nedostala řeč během jejich známosti. Až v závislosti na interview se žena vyjádřila, že pokud by měla manželovu podporu, tak by přirozenou metodu používala:

- Ž: „Kdybychom se k tomu společně rozhodli, tak vím, že bych podporu z jeho strany určitě měla! On by za mnou s tím teploměrem došel a že by to hlídal on. V tomto případě bych na to přistoupila...On chce, abych žádné antikoncepční přípravky nebrala, a v tomto by mi pomohl.“

Překvapilo mne zjištění, že se dříve o této formě antikoncepce více nebavili. Proto jsem moc ráda, že díky našemu rozhovoru si problém ujasnili. Respondentka mi nastínila, že je spokojená s rozhovorem, protože se dozvěděla mnoho nových informací o tom, jak ji vnímá manžel a co si nestihli zatím ujasnit.

Závěr

Zaznamenala jsem určitý posun kupředu ve vztahu manželů. Při interview se nebáli říct otevřeně svůj názor. Ani v okamžiku, když přišlo vlastně na „lámání chleba“. Nespokojili se s jednoduchým hodnocením, ale obohatili svými názory i sami sebe. Velkým přínosem bylo jak samo interview tak i příprava snoubenců. Můj dojem je, že příprava v tomto bodě splnila svůj úkol – kulturně a antropologicky evangelizovala, manželé jsou ovlivněni přípravou do jejich společného života.

3. Osobní postřehy snoubenců z předmanželské přípravy.

Jak jsem v teoretické části zmínila, manželské páry, jež vedou přípravu na manželství, jsou vyslanci z řad těch, kteří svým životem plným zkušeností z manželství podávají svědectví budoucím manželským párům. Tvrzení se mi potvrdilo i při rozhovorech, aniž bych se na něj jakkoliv ptala:

- Ž: „Tam jsou zkušenosti.“

M: „Zjistil jsem, co jsem nevěděl nebo co jsem si neuvědomoval.“

Vzhledem k tomu, že snoubenci získali větší důvěru k manželským párům, neboť se manželské páry nyní v podstatě stali jejich vzorem ve zkušenostech, dávali pozor na doporučení, která jim manželé dávali do života:

- M: „...asi 3 manželské páry se shodly na tom, že za žádnou cenu nebydlet s rodiči. Zadlužit se, vzít si půjčku, podnájem, jenom nebýt rodiči...“.

Díky tomu, že se snoubencům podařilo navázat pozitivní vztah s manželskými páry, kterým věří, nebojí se sdílet získané zkušenosti. Tím nepřímo vydávají svědectví o přípravě na manželství.

- M: „Já jsem ty otázky ještě probíral v práci s kolegyní (*nevěřící*) a kolegou, co se o to zajímali, co se tam bralo...Zjistili, že by je to zajímalo a že na to vyrazí v páru, jako manželé...Shodli se, že je to dobré si to poslechnout a že ty problémy v manželství mají...To, co se tam probíralo, je přesně to, co je trápí v manželství...“

Přínosem ze setkání byla pro ženu radost z toho, že mohla každý pátek prožít něco, co ji dělalo, podle jejích slov, „čistější“. Už jen proto, že potkala skupinu lidí, s nimiž se spřátelila. A nejen to. Sdílnost vedoucích manželských párů ji velmi obohatila:

- Ž: „Hodně mi to dalo. I po té křesťanské stránce. Někdy mě až překvapilo, že jsou tak otevření.“

U smíšených párů lze sledovat vzájemné kompromisy, které musí v partnerském vztahu dělat. V případě dotazovaných tomu bylo obdobně. Sami si všimli, že to probíhalo stejně u ostatních párů:

- M: Na tom prvním i druhém setkání bylo vidět, že ti, co jsou nevěřící se postupně sladili.

Významný krok v budování vztahu schopného křesťanského života vyžaduje velké sebezapření, vzájemné kompromisy (jako je třeba odvaha nevěřícího snoubence jít na předmanželskou přípravu), ale i účastnění se kvalitní přípravy na manželství. Slovo „kvalitní“ chci vyzdvihnout a v následující analýze se budu věnovat tomuto pohledu.

Ne vždy totiž byli páry s přípravou spokojeni v plné míře. Tento fakt přičítám nedostatečné připravenosti vedoucích manželských párů. Bylo to způsobeno v důsledku změny tématu, které měli manželé snoubencům přednášet. Všechny manželské páry si vyměnily témata, aby je nepřednášela stereotypně. Bohužel došlo k tomu, že se mnozí nedostatečně připravili na páteční večery:

- Ž: „Možná by se mělo více pozastavit nad těmi otázkami, protože některé byly špatně položené...“

M: „...byly dvojsmyslné...“

Ž: „Některé páry přiznaly, že se na to moc nepřipravily, protože si to vzájemně vyměnily. Možná to při další přípravě budou pilovat...A dokonce se shodly na tom, že některé otázky budou muset změnit nebo vynechat (*snoubencům byly elektronicky zasílány dotazy k danému tématu, snoubenci si je měli společně vypracovat*)...“.

Obávám se, že manželům chybí zpětná vazba ze strany samotných organizátorů (Centrum pro rodinu v Hodoníně) i ze strany snoubenců, účastnících se předmanželské přípravy. Jak vím, snoubenci dostávají po skončení přípravy dotazníky, kde se mohou vyjádřit k průběhu přípravy. Myslím si, že by měl být na dotazníky kladen buď větší důraz, anebo by se zpětné vazby mohlo dosáhnout pomocí osobního rozhovoru s účastníky přípravy po skončení přípravy.

Závěr

Manželské páry jako aktéři přípravy na manželství hrají nezastupitelnou roli. Jsou tvůrci určitých hodnot, „přenašeči“ svědectví víry stejně jako svědectví opravdové křesťanské rodiny. Životní a partnerské zkušenosti z nich uschopňují v podstatě ideální dvojici, která se podílí na životě církve, na životě křesťanů. Proto je nutné zdůraznit, že tak důležitý faktor, jakým je soustavné (didaktické, katechetické a křesťanské) vedení

připravujících manželských párů organizátorem přípravy, jenž je Centrum pro rodinu, by neměl být opomíjen. Manželské páry byly takzvaně zanechány osudu při změně témat. Určitě se popraly se změnou dobře, jak to dokazuje pozitivní vliv na samotné účastníky, přesto snoubenci shledali jisté nedostatky. Apelovala bych proto na důkladnější vedení manželských párů ze strany Centra pro rodinu.

4. Intimní život a sexualita – pohled snoubenců

Na první dotaz v mém rozhovoru směřovaný k nejzajímavějšímu tématu setkání odpověděli snoubenci, že jím bylo téma Sexualita. Nešlo se tedy nezeptat na jejich pohled v oblasti sexuality – jak jej konfrontují s názorem církve a jaká je jejich aplikace v současném manželském životě.

Dotazovaná používá antikoncepční zábrany, které nejsou v souladu s učením církve:

- Ž: „Zrovna toto jsem si uvědomila, protože my jsme tento sexuální život řešili dopředu...I to společné bydlení...My jsme spolu začali bydlet, protože já jsem to chtěla...Protože mi přišlo, že bychom se měli poznat.“
- M: „Ona se nechtěla totiž vdávat těhotná.“
- Ž: „Já jsem měla tělísko...A doteď jsem měla normální antikoncepci, neboť z mých zdravotních důvodů (jsem diabetička) nepřicházela hormonální antikoncepce v úvahu...O té přirozené metodě jsme se nebavili...Já jsem byla vděčná, že on mě do ničeho nenutí...“

Výsledky pastoračně sociologické studie bakalářské práce pod vedením Maxe Kašparů poukazují na podobné stanovisko, jaké mají tito respondenti: „z celkového počtu 332 mladých věřících jen 57% lidí uvedlo, že mají stejný názor jako církev, 6% si myslí, že je předmanželský sexuální život užitečný a celých 33% se přiklonilo k odpovědi, že záleží na okolnostech“¹⁶. Dále chci zmínit oblast antikoncepce – otázka, která je zohledněna v šetření, se týká učení církve o antikoncepci. Výsledek: „jen 60% souhlasí s názorem církve. Vysokoškoláci mají obzvláště závažné hodnocení – zakazování antikoncepce je zbytečně přísné“¹⁷. Zde se dostáváme do rozporu s oficiálním učením

¹⁶ Srov. KRČÁLOVÁ, L. *Současné názorové spektrum mládeže jako podnět k pastorační práci*. Bakalářská práce obhájená na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích r. 1998. 45 s.

¹⁷ Srov. tamtéž, 35 s.

církve a názorem mládeže. Tak je tomu v současné společnosti. Tak je tomu i v případě zkoumaného páru. Manžel manželku do ničeho nenutí, je to její volba, zda bude antikoncepci používat. Benevolence pro antikoncepci, která v tomto vztahu existuje, je poměrně zavádějící.

Závěr

O přirozené metodě plánování rodičovství manželé dříve neuvažovali, jak jsem výše poznamenala. Až při našem interview více uvažovali o této možnosti antikoncepce. V tom vidím velké pozitivum rozhovoru.

Většinová část naší křesťanské společnosti se uchyluje ke kladnému názoru ve prospěch předmanželského soužití. Zmíněná studie je toho jasným dokladem stejně jako výpovědi dotazovaných. Příprava na manželství nedává rozkazy, co a jak dělat. Jeden z jejich účelů je, že má být směrnici pro čistý partnerský vztah. Může být dalším nasměrováním pro společný život těchto manželů. Zda-li se tak stane, to je otázkou.

5. Hodnocení snoubenců – psychologický náhled na jejich výpovědi

V interview zaznělo několik poznámek, které směřovaly k hodnocení kněží. Přitom jsem se snoubenců na nic neptala, nechávala jsem jim volné pole působnosti. Konkrétní výpovědi se týkaly náhledu na přípravu na manželství a vedení ze strany kněze:

- M: „...někteří říkají, že tam chodit nebudou, že radši nebudou mít svatbu v kostele. A když zjistili, že se chodí do rodin, tak si řekli, že budou radši chodit k tomu faráři, než aby chodili do rodin. Když jsem se zase bavil s kamarády a řekl jim, jak to chodí, tak řekli, že by teda radši chodili do rodin než k tomu faráři, kde farář otevře knížku, půl hodiny jim z toho čte, pak jim k tomu něco řekne. Takže z toho rodinného života tam na nic skoro nenarazí...“
- M: „Já si myslím, že to bylo určitě lepší než s tím knězem. Ty věci, co řekli ti manželé, tak ten kněz nikdy říct nemůže...Mluvili ze zkušenosti. Z té vlastní zkušenosti, ale i ze zkušeností, které se doví od druhých někde ve společenství.“

Příprava na manželství vedená knězem dostala od snoubenců jakousi nálepku. Jakoby kněz nebyl schopen říci tolik, co manželské páry. Zkušenosti z manželského života jsou

jistě nezaplátitelné, podle mého názoru však odsoudili většinu kněží příliš jednoznačně a generalizovali výpovědi o kněžích. Je to dáno do značné míry tím, co snoubenci slyší ve svém okolí, jak okolí pohlíží na přípravu vedenou na faře. Podle respondentů může kněz poskytnout informace víceméně křesťanského charakteru a manželské páry nejsou tak striktní.

- Ž: „Mě velice překvapilo, že měli (*manželé*) takový benevolentnější pohled z pozice toho církve. Možná kdybych chodila k faráři. Nepřišlo mi, že by příprava byla mířená na církev.“

Žena, respondentka, o sobě v rozhovoru prozradila mnoho postojů, které se týkají jejího pohledu na víru. Zaujalo mne tvrzení, že si představovala, že příprava bude zaměřena více na víru, protože je zvyklá na takové stanovisko u svého věřícího manžela:

- Ž: „On (*její manžel*) je zarytý (*křesťan*), tak jsem si myslela, že oni (*vedoucí manželské páry*) budou taky zarytí.“

Další postojové hledisko se týkalo dotazovaného muže. V jeho výpovědi jsem viděla projekci jeho vlastních myšlenek:

- M: „Jeden muž na přípravě řekl, že chce mít svatbu a bez přípravy to nejde, tak sem musel chodit. On si asi myslel, že to bude „masáž mozku“, ale ono to bylo nakonec jinak. Dokonce tam projevoval své vlastní názory.“

„Masáž mozku“ byla zřejmě respondentova představa, obával se, že takovým způsobem budou předmanželská setkání probíhat. Nakonec zkonstatoval, že byl příjemně překvapen.

Žena hledala v některých výpovědích i určité „výhody“:

- Ž: „Na to, že do kostela nechodím, tak jsem z toho měla docela strach...Mě překvapilo to, jak říkal (*jeden vedoucí manželský pár*) o té modlitbě, že stačí jenom poděkovat, že není nutné se nějak moc pořád modlit...“

Muž s jejím názorem nesouhlasí, ona si však stojí za tím, že to tak bylo řečeno a tak to je. Respondentka měla strach z toho, jak bude příprava probíhat. Je dost pravděpodobné, že hledala jakýkoliv motiv k tomu, aby se „něčeho“ mohla chytout a aby se zde mohla cítit lépe. A protože něco takového zaznělo na přípravě (v tématu Duchovní život v manželství), cítila se zde dobře:

- M: „Tobě se líbilo (*téma Duchovní život v manželství*), to vím. Ty jsi říkala, že bylo dobré.“ (*dotazovanému se ale nelíbilo*)

Závěr

Po celkovém zhodnocení dané oblasti jsem usoudila, že příprava na manželství je do velké míry ovlivněna předsudky. Zejména ve vedení přípravy knězem. A to je závažná skutečnost. Do popředí snoubenců se pak nestaví obsah samotné přípravy, ale objekty přípravy – manželské páry či kněz. Samozřejmě, souhlasím s názorem, že jsou nejdůležitějším činitelem. Přesto jsem zaskočena faktem, že ani u „věřících“ není příprava na manželství jako taková na prvním místě. Na prvním místě stojí u nich to, kdo ji vede. Na základě analýzy rozhovoru jsem zaregistrovala silné působení společnosti (křesťanů i nevěřících), která nepodporuje předmanželská setkání (dle slov snoubenců – může to být „masáž mozku“). Jsem proto velmi ráda, že si snoubenci, kteří podstoupili přípravu, uvědomili, že názory zvenčí jsou opravdu jen předsudky a realita je úplně jiná. Spokojenost snoubenců dokazuje, že budou, doufám, dál šířit poselství, které bližší příprava na manželství hlásá.

6. Budou snoubenci aplikovat informace, které získali při přípravě na manželství, ve společném životě?

Při společných odpovědích manželů jsem se dozvěděla, jaký mají postoj k tomu, co si z přípravy odnášejí. Uvědomují si, že to, co absolvovali, má jakousi hodnotu. Přesto uznávají za vhodné vybírat si využitelné možnosti :

- M: „Když bude potřeba, tak se ze šuplíku vytáhne vědomost. Já bych to používal.“

- Ž: „Já jsem typ člověka, který to tady (*ukazuje na hlavu*) bude mít uložené. A až přijde na lámání chleba, tak si uvědomím, že už jsme na to narazili. Ale nebudu ta, která si řekne, že takhle to budu praktikovat...“

Závěr

Dobrou vlastností přípravy na manželství je to, že vás nikdo do ničeho nenutí. Vyberete-li si to či ono, je to jen a jen váš názor. Tak to vidí i respondenti. Příprava jim poskytla takové životní zaměření, že nemusí váhat, aby jej uplatnili na poli manželského života. Vliv předmanželské přípravy je rozhodně v tom, že se informace „uloží do šuplíčku“, zapamatují se, vědomě i nevědomě. Je jen na snoubencích, kdy je použijí...

4. Teoretická hypotéza

Abych dostála prokázání legitimacy mé bakalářské práce využívající kvalitativního sociologického výzkumu, vytyčím nyní obecnou, širokou hypotézu, kterou jsem induktivně získala z analyzovaných dat.

Příprava na manželství konaná v hodonínském děkanství působí změnu u snoubenců v jejich partnerském vztahu a následně ve společném manželském životě.

Teoretická hypotéza shrnuje získané poznatky v rámci interpretace. „Prověřením a podložením argumentů má v této chvíli funkci relativní pravdy“¹⁸.

¹⁸ Srov. FILKA, J. *Metodika tvorby diplomové práce*. Brno : Knihař, 2002. 72 s.

III. Evangelizační důsledky přípravy na manželství v děkanství Hodonín

Hlásání evangelia je pro církev povinností, kterou jí svěřil Pán Ježíš, aby všichni lidé mohli uvěřit a být spaseni¹⁹. V dokumentu *Evangelii nuntiandi* chápeme evangelizaci jako cestu k setkání s Kristem skrze hlásání evangelia. Kromě poselství Pavla VI. se toto slovo užívá pro označení toho, co nás má přivést na správnou cestu, co nám pomáhá pokračovat na ní a co nás má povzbudit. Žádná definice přesto nedokáže zahrnout všechny skutečnosti evangelizace, neboť evangelizační proces je velmi dynamický a složitý.

Prostřednictvím jednotlivých rozhovorů se snoubeneckými páry budou nastíněny evangelizační důsledky předmanželské přípravy. Na evangelizační důsledky přípravy bude pohlíženo optikou cílů přípravy na manželství: dozrávání a prohloubení víry a poznání křesťanských znaků manželství – jednota, věrnost, nerozlučnost, plodnost, vědomí víry a připravenost naplňovat poslání rodiny (cíl bližší přípravy na manželství). Významný zřetel je pokládán složkám evangelizace.

¹⁹ Srov. PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 5.

1. Evangelizační důsledky bližší přípravy na manželství optikou složek evangelizace

1. Složka evangelizace: „*Evangelizovat znamená pro církev přinášet radostnou zvěst všem společenským vrstvám a třídám a jejím vlivem zevnitř přetvářet lidi samotné, vytvářet z nich nové lidstvo.*“²⁰ Účelem evangelizace je tedy dosažení vnitřní proměny (vlastního života, prostředí, vědomí), až do hloubky člověka, až k samotné kultuře.

Výše popsaná složka evangelizace je nyní aplikovaná na tvrzení výzkumného vzorku. Sledujeme, jak se prolíná obecné učení o evangelizaci s výsledky výzkumného šetření:

A. Křesťanská víra

Rozhovor I.

Vnitřní proměna v oblasti křesťanské víry skrze svědectví víry neproběhla, neboť dotazovaný má víru v sobě zakotvenou, jeho vědomí víry se tedy nezměnilo.

Rozhovor II.

Dotazovaná si přeje při přípravě na manželství vnitřní proměnu vlastního života prostřednictvím předávání radostné zvěsti. Přímou si žádá evangelizaci. Učinila návrh, že by se tak mohl dít díky přítomnosti kněze při přípravě. Vzhledem k tomu, že by se tím mohla „narušit“ přirozená domácí atmosféra manželských párů se snoubenci, je ve výzkumu navrženo, že by se některá setkání mohl vést kněz, jiná setkání manželské dvojice. Tím by se jednoznačně dostalo požadavku hlásání evangelia při předmanželské přípravě.

B. Antikoncepce

I. Respondenta uvádí, že používá antikoncepční prostředky, které se neshodují s učením církve, k léčebným účelům. Po svatebním obřadu je rozhodnuta je vysadit. Přesto je s parterem rozhodnuta, že během jejich studií budou používat kondomy.

Při předmanželské přípravě se jasně zohledňuje stanovisko církve, která je proti antikoncepčním zábranám, jenž jsou nepřirozené pro lidské tělo a lidský život.

²⁰ PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 18.

Z rozhodnutí respondentů vyplývá, že evangelizační úsilí přípravy v tomto bodě nesplnilo pro dotazované účel.

II. Stejně jako pár v rozhovoru I. tak i pár v rozhovoru II. používá ve svém partnerském životě antikoncepci. V současné době jsou již manželé a přirozenou metodu plánování rodičovství zatím nepoužívají. K tomuto kroku se společně rozhodli. Lze konstatovat, že předávání evangelia v oblasti antikoncepce skrze předmanželskou přípravu se nezdařilo.

2. Složka evangelizace: K hlásání radostné zvěsti jsou povoláni všichni křesťané, a to zejména **svědectvím vlastního života**²¹. Znamená to, že z křesťanů má vyzařovat víra v hodnoty, které nejsou hodnotami pozemskými, a stejně tak i naděje v něco, co není viditelné. Tímto svědectvím oslovují druhé, kteří je pozorují. Jedná se o nejsilnější a nejpůsobivější hlásání evangelia.

A. Svědectví života předávané manželskými páry

I. Analýzou rozhovoru byla potvrzena skutečnost, že manželské páry předávají víru skrze svědectví manželského života. Nezáměrným působením autentického manželství vedoucích manželských párů prostřednictvím dialogu, komunikace, osobního manželského života a manželské lásky si snoubenci vybrali právě takový model života, jaký žili manželé. Tento model života se jim stává měřítkem pro jejich budoucí manželský život.

II. Manželské páry na základě empirického výzkumu byly svědky víry (díky dialogu, komunikaci, osobnímu manželskému životu a manželské lásce). Snoubencům je na předmanželské přípravě nabídnut model takového života. Z výpovědí lze usoudit, že jej chtějí aplikovat v jejich společném životě.

Oba rozhovory potvrzují kladný výsledek evangelizačního dopadu přípravy – svědectví života manželských párů výrazně ovlivňuje účastníky předmanželské přípravy.

B. Svědectví života předávané účastníky přípravy na manželství

²¹ Srov. PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 21.

I. Z rozhovoru s respondenty nebylo zaznamenáno.

II. Pár se při interview svěřil, že probíral přípravu na manželství konanou v hodonínském děkanství s nevěřící kolegyní a kolegou. Ti se shodli na tom, že by přípravu chtěli podstoupit. Dotazovaný tedy předává svědectví života druhým lidem. Evangelizační dopad přípravy je v tomto bodě splněn.

3. Složka evangelizace: **Kerygma, katecheze**²². Hlásání jména, učení, života, zaslíbení a království Ježíše Krista je další složkou evangelizace.

Křesťanské vyučování tedy katecheze je v rámci přípravy v nauce Ježíše Krista. Nejvíce se jí dotýká prostřednictvím poučení o přirozených požadavcích, které jsou v úzkém vztahu mezi mužem, ženou a Božím záměrem (obsah bližší přípravy na manželství). Patří sem „*vědomí svobodného souhlasu jako základu jejich manželského spojení* (při přípravě je důkladně rozebrán manželský slib), *jednota a nerozlučnost manželství, správné chápání odpovědného rodičovství* (otázce antikoncepce je věnován odstavec – viz výše), *lidské aspekty manželské sexuality, manželský úkon s jejich požadavky a cíli a správná výchova dětí*“²³. Katecheze přípravy na manželství je v podstatě obsahovou „kostrou“ přípravy.

Evangelizační dopad přípravy v oblasti katecheze lze poměrně těžko vysledovat z provedeného interview. Jedná se o „běh na dlouhou trať“. Kladné či záporné působení této složky evangelizace se projeví po ukončení přípravy, respektive v manželství.

4. Složka evangelizace: Součástí hlášeného evangelia je též jeho správné pochopení, přijetí – další složka evangelizace je konkrétním **rozhodnutím se pro Boží království**²⁴. Děje se tak, když vstoupíme do církve a přijímáme svátosti.

Prostřednictvím rozhovoru bylo zjištěno, že téměř všichni dotazovaní (kromě jedné respondetky) navštěvují pravidelně mši svatou a přistupují ke svátostem. Ze

²² Srov. PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 22.

²³ PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU. *Příprava na svátost manželství*. Praha : Sekretariát ČBK, 2001. Odd. 35.

²⁴ Srov. PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 23.

situace během interview vyplynulo, že dotazovaná (pokřtěná) si žádá evangelizaci, rozhodla se tedy pro Ježíše. Otázkou tedy je, zda byla příprava podnětem k tomu, aby přijala Boha do svého srdce a mohla tak přijímat svátosti.

2. Evangelizační složka: „*Kdo přijal evangelium, stává se nakonec i sám hlasatelem*“²⁵. Poslední složkou evangelizace je tedy **vlastní iniciativa hlásat radostnou zvěst**. Uvěřit evangeliu a přijmout jej za své jde ruku v ruce s hlásáním evangelia druhým lidem. Stáváme se svědky toho, čemu jsme uvěřili.

I. Snoubenecký pár uvedl, že by rád využil získané informace ve svém společném životě. Snoubencům se zamlouval „předávaný model svědectví“. Rádi by jednou předávali svědectví dál – snoubenci projevují vlastní iniciativu předávat poselství křesťanského manželského života. Jan Pavel II. říká, že „*víra roste tím, že ji předáváme*“²⁶. Z daných skutečností vyplývá, že evangelizační důsledky přípravy na manželství splnily jeden z významných cílů – dozrávání a prohloubení víry.

II. Dotazovaný pár předával radostnou zvěst skrze svědectví života druhým lidem. Výzkum prokázal, že informace, které během přípravy získali, chtějí aplikovat do svého života. Je tedy vysoká pravděpodobnost, že jej budou předávat dál.

Bohužel, ve fázi interview nelze jednoznačně deklarovat výsledek. Splnění této evangelizační složky je v podstatě námětem pro další výzkum.

²⁵ PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. Odd. 24.

²⁶ JAN PAVEL II. Encyklika *Vykupitel člověka*. Řím : Slovenský ústav svatého Cyrila a Metoděje, 1980. 36 s.

2. Evangelizační důsledky přípravy na manželství v děkanství Hodonín - křesťanský antropologický rozměr a preevangelizace

Evangelizační důsledek přípravy na manželství má jedno z východisek v antropologickém aspektu, který se uskutečňuje jako dialog. Evangelizace by právě nebyla úplná, kdyby se nebral v úvahu vzájemný těsný vztah mezi evangeliem a konkrétním člověkem²⁷. Při dialogu se snažíme porozumět argumentům a způsobu vnímání druhých. Dialog nám pomáhá při způsobu sdělování obsahu evangelia, a to tak, aby se dotkl lidského srdce a aby si jedinec dokázal více uvědomovat sebe sama. Tím, že budou snoubenci „autenticky prožívat svoje vlastní lidství“²⁸, tím prožívají více sebe sama. K tomu může takový pár přivést právě předmanželská příprava - skrze dialog a vzájemnou důvěru.

V dimenzi křesťanské antropologie měla příprava na manželství pro snoubence „povzbuzující“ účinky. Byl u nich podpořen zájem o poznávání sebe sama a o poznávání druhého. Příprava na manželství je společenstvím dialogu, vzájemného dialogu. Dialog se dotýká lidského srdce, zanechává v něm určité „stopy“, jako důsledek toho, že se něco dělo. Tím, že snoubenci prožívají více sebe sama a tím, že nabízejí sebe sama tomu druhému, připravují si tak úžasný prostředek k vytvoření důvěrného křesťanského manželství.

Příprava na manželství konaná v děkanství Hodonín je také *preevangelizací* (jeden z druhů evangelizace). Preevangelizace je přípravná fáze zvěstování. Krok vstříc adresátovi poselství, kterým bývá většinou nevěřící člověk. Preevangelizace je především způsob života. Neznámý autor jednou řekl: *Nevykládej o své víře nikomu, kdo se tě na to neptá. Žij ale tak, aby se tě ptali.* Výborný příklad toho, jakým přirozeným způsobem evangelizace žije křesťanství. Na základě rozhovoru II. bylo jasně vidět, že respondentka požadovala probuzení zájmu o evangelizaci prostřednictvím přípravy na manželství a současně na sebe nechávala působit preevangelizační účinky. Dotazovaná to potvrzuje výpovědí, že očekávala větší míru katecheze (neboť se nehlásí ke katolickému náboženství). Žádala si evangelizaci, žádala si vědět více o Ježíši Kristu.

²⁷ Srov. PAVEL VI., apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. 24 s.

²⁸ Srov. AMBROS, P. *Kam směřuje česká katolická církev*. Olomouc : Velehrad, 1999. 212 s.

Přípravou na manželství je možné zaměřit se na preevangelizaci, tím „reprezentujeme“ Boha a jeho lásku a tak vzbudíme důvěru ke křesťanské víře. Naprosto jednoduchým připravením půdy pro nevěřící dojde k porozumění, že křesťanství je něco, o čem stojí za to přemýšlet. Při setkávání snoubenců s manželskými páry, které vyzařují svědectví křesťanského života, má nevěřící člověk oči dokořán. Přátelskou atmosféru a vztahy navazují mezi sebou jak věřící, tak i nevěřící. Ale pro nevěřícího člověka je impuls přátelství ze strany věřícího člověka natolik důležitý, že se může stát rozhodujícím vodítkem k víře.

Závěr

Danou problematiku jsem si zvolila z důvodu apelujících výzev křesťanské i světské společnosti na institut manželství, který si v současném světě vyžaduje přinejmenším zamyšlení se nad fenomény fakticky existujícího soužití a civilního a církevního manželství zkonfrontované s doktrínou církve a životní realitou. Instituce manželství je natolik posvátná, že by se jí mělo věnovat více pozornosti, ne-li spíše jednat v její prospěch. Co proklamuje církev a co je proklamováno v praxi? To je to, na co jsem se zaměřila ve své bakalářské práci, na dva aktuální úhly pohledu. Tím prvním byl teoretický náhled na předmanželskou přípravu a na evangelizační důsledky přípravy. Teoretickou část jsem konfrontovala s praktickými zkušenostmi snoubeneckých párů – respondentů – kteří, obrazně řečeno, tvořili „druhou stranu mince“ a kteří aktivně „prošli“ přípravou na manželství v děkanátu Hodonín.

Mým cílem bylo analyzovat evangelizační dopad bližší přípravy na manželství pomocí kvalitativního sociologického výzkumu. Za hlavní záměr považuji prozkoumání případné změny u připravovaných párů, ke které mohlo dojít během či po ukončení kurzu přípravy na manželství, a dále zjištění jejich společných motivů pro aplikaci těchto poznatků, které zde obdrželi, za účelem kvalitního manželského soužití. Tím bych odpověděla na otázku, zda lze u snoubenců sledovat evangelizační důsledek přípravy na manželství. Evangelizační dopad přípravy na svátost manželství je stěžejní tématikou mé studie.

Bakalářskou práci jsem spíše obohatila o eklesiologické hledisko, narozdíl od mé absolventské práce realizované na Vyšší odborné škole sociální – Caritas. Obě práce lze považovat za tématicky shodné, avšak každá z nich si klade jiné cíle a záměry. Absolventskou práci jsem podstatně více zúžila na oblast výzkumu, opírám se přitom o své teoretické podklady této bakalářské práce. Jsem si vědoma toho, že obě studie jsou úzce spojeny základním motivem, čímž je příprava na manželství, tudíž vybízím k tomu, aby se při čtení jedné práce neopomnělo na tu druhou (z toho důvodu jsem si dovolila odkazovat na absolventskou práci).

Interpretací analýzy jsem se dostala k velmi zajímavým závěrům, které se nyní pokusím zrekapitulovat. Za pomoci získaných podkladů podrobených analytickému

zkoumání jsem dospěla k tomu, že příprava na manželství realizovaná v děkanství Hodonín měla pozitivní důsledky na snoubenecké páry, kteří ji navštěvovaly. Prostřednictvím šesti setkání s manželskými páry jako laickými pomocníky pastoračního působení církve si snoubenci (respondenti) uvědomili velký význam přípravy pro jejich společný partnerský život, který jednoho dne „přeroste“ v žití manželství. Rádi by informace získané na přípravě aplikovali do společného života. U snoubenců jsem zaznamenala určitý posun kupředu. Při interview se snoubenci nebáli říct otevřeně svůj názor. Ani v okamžiku, když přišlo vlastně na „lámání chleba“. Nespokojili se s jednoduchým hodnocením, ale obohatili svými názory i sami sebe. Velkým přínosem bylo jak samo interview tak i příprava snoubenců. Domnívám se, že příprava v tomto bodě splnila svůj úkol – kulturně a antropologicky evangelizovala. Antropologická povaha evangelizačního důsledku přípravy na manželství se u snoubenců projevila v uvědomování si sebe sama a v uvědomování si druhého partnera prostřednictvím vzájemného dialogu a důvěry. Jsou tak blíže plnosti svého lidství. Nemohu ani opomenout kulturní charakter evangelizace v rámci přípravy, jež lze zpozorovat v impulsu, který dávají manželské páry v roli pastoračních spolupracovníků. Jejich svědectví života je přirozeným předpokladem pro evangelizaci.

Podstatným zjištěním interpretace z pohledu nových informací byl fakt, že názory dotazovaných se sjednotily ve výsledném pojetí přípravy, jež poukazuje na důležitý aspekt v organizačním a obsahovém vedení. Můžeme vidět, že správné využití pedagogických a psychologických metod povede ke kvalitnější předmanželské přípravě. Papež Jan Pavel II. „apeluje na pořádání přípravných kurzů ve farnostech se zaměřením na co nejlepší využití pedagogických a psychologických metod pro dosažení odborné úrovně“²⁹.

Při analýze jsem došla k rozporu mezi tím, co hlásá církev a tím, co žijí snoubenecké páry, dotazovaní. Jedná se zejména o pohled na intimní život před manželstvím a využívání metod antikoncepce. Příprava na manželství jako formace k manželskému životu snoubencům postoj nezměnila, neboť již před přípravou byli o svém stanovisku pesvědčeni. Vlastním srovnáním názoru církve a názoru respondentů jsem dospěla k závěru, že se v mnoha bodech liší, ale odlišnosti jsou veskrze ovlivněny aktuálním stavem života snoubenců (například tehdy, jsou-li snoubenci oba studující).

²⁹ Srov. JAN PAVEL II. *Evangelium vitae*. Praha : Zvon, 1995. 6 s.

V případě dotazované ženy, která nebyla vedena ke křesťanské víře, shledávám za zajímavý její pohled na víru a její příspěvek k možnosti vedení přípravy na manželství – podle ní by bylo dobré, kdyby setkání snoubenců vedl i zčásti kněz, který by zodpovídal otázky náboženského rázu. Respondentka očekávala od přípravy na manželství vyšší „dávku“ evangelizace. Daný postoj vnímám jako velmi pozitivní.

Byla bych moc ráda, kdy na tuto práci a její výsledky bylo v praxi navázáno. Moje představa snad nemá daleko k realizaci. Vzhledem k tomu, že jsem předmanželskou přípravu sama podstoupila a tudíž si na ni udělala svůj vlastní názor, shledávám téměř nutností doporučit ji budoucím manželům, nynějším snoubencům (či dvěma lidem, kteří uvažují, že v budoucnu uzavřou sňatek) prostřednictvím osobní rady, návrhu či pokud možno nabídkou k přečtení tohoto výzkumu. Současně budou výsledky výzkumné studie poskytnuty organizátoru předmanželské přípravy – Centru pro rodinu v Hodoníně.

Anotace

Příjmení a jméno autora: SPĚVÁKOVÁ Kristýna

Instituce: Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF UP v Olomouci

Název práce: Příprava na manželství v děkanství Hodonín a její evangelizační dopad

Vedoucí práce: prof. Pavel Ambros, Th.D.

Konzultant: ThLic. Josef Chyba

Počet stran: 50

Počet příloh: 18

Počet titulů použité literatury: 8

Počet pramenů: 5

Klíčová slova: příprava na manželství
 manželství
 evangelizace
 empirický výzkum

Bakalářská práce analyzuje postoje snoubenců účastnících se přípravy na manželství v děkanství Hodonín v letech 2008-2009 z hlediska evangelizačního dopadu přípravy na manželství v dané oblasti. Jedná se o teoreticko-empirickou práci zaměřenou na vliv předmanželské přípravy na snoubence. Zabývám se teologicko-pastorační reflexí přípravy na manželství v děkanství Hodonín a evangelizačními důsledky přípravy. Analýzu získaných dat jsem vytvořila na základě kvalitativního sociologického výzkumu. Bakalářská práce může být, pevně věřím, zdrojem inspirace pro snoubence, vedoucí manželské páry, organizátory přípravy a v neposlední řadě kněze, kteří plánují konat předmanželskou přípravu ve svých farnostech.

Summary

The objective of this Bachelor thesis is to determine the influence of evangelization, as part of Marriage Preparation Program at the Diocese of Hodonin in 2008-2009, on the future marriage from the perspective of engaged couples who participated in the program. Partly theoretical, partly empirical, this work evaluates the impact of marriage preparation program on the engaged couples. The evaluation is a theological/pastoral reflection on marriage preparation and evangelization. The analyzed data points were obtained based on qualitative sociological survey. This thesis is intended to be used as a source of inspiration for engaged couples, married couples, organizers of marriage preparation and last but not least priests who plan to provide the marriage preparation program to their parishioners.

Seznam zkratk

ČBK Česká biskupská konference

Bibliografie

1. Prameny

JAN PAVEL II. apoštolská adhortace *Familiaris consortio*. Praha : Zvon, 1992. ISBN 80-7113-161-X.

JAN PAVEL II. *Evangelium vitae*. Praha : Zvon, 1995.

JAN PAVEL II. Encyklika *Vykupitel' člověka*. Řím : Slovenský ústav svatého Cyrila a Metoděje, 1980.

PAVEL VI. apoštolská adhortace *Evangelii nuntiandi*. Praha : Zvon, 1990. ISBN 80-7113-026-5.

PAPEŽSKÁ RADA PRO RODINU, *Příprava na svátost manželství*. Praha : Sekretariát ČBK, 2001.

2. Citovaná literatura

MUSIL, O. *Příprava na manželství: Základní materiál*. Praha : Centrum pro rodinu při Arcibiskupství pražském, 1997.

AMBROS, P. *Kam směřuje česká katolická církev*. Olomouc : Velehrad, 1999. ISBN 8086045-38-2.

FILKA, J. *Metodika tvorby diplomové práce*. Brno : Knihař, 2002. ISBN 80-86292-05-3.

PUNCH, K. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha : Portál, 2008. ISBN 80-7367-46-87.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*.

Praha : Grada, 2009. ISBN 80-247-1362-4.

SPĚVÁKOVÁ, K. *Příprava na manželství v děkanství Hodonín – empirický výzkum*.

[připravovaná absolventská práce na Vyšší odborné škole sociální v Olomouci, předpokládaný termín odevzdání duben 2009].

BOK, J. *Účast laických spolupracovníků, manželských párů, na přípravě k svátosti manželství ve vybraných děkanátech ostravsko-opavské diecéze v letech 1996-2006*. Diplomová práce obhájená na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci r. 2008.

KRČÁLOVÁ, L. *Současné názorové spektrum mládeže jako podnět k pastorační práci.*
Bakalářská práce obhájená na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých
Budějovicích r. 1998.

Seznam příloh

Příl. 1: Rozhovor se snoubenci I.

Příl. 2: Rozhovor se snoubenci II.

Přílohy

Příl. 1: Rozhovor se snoubenci

Jiří a Iva

Tazatel (T) – Kristýna Spěváková

Muž (M) – Jiří (27 let) – katolík, pokřtěný, navštěvuje pravidelně mši svatou, přistupuje pravidelně ke svátostem, navštěvoval náboženskou výuku 1 rok

Žena (Ž) – Iva (23 let) – katolička, navštěvuje pravidelně mši svatou, přistupuje pravidelně ke svátostem, navštěvovala náboženskou výuku 3 roky

6 let spolu chodí

T: Která témata ze setkáních se vám nejvíce líbila?

Ž: Co si vzpomínám, tak nejvíc se povídalo na téma Intimita, to bylo až do půl dvanácté! (smích)

M: No, to je pravda. Já si třeba pamatuji na jednoho mého zpovědníka, který pořádal setkání na podobné téma a strávili jsme u něj celý večer a bavili jsme se do hloubky o všem možném. A všichni to „hltali“ (smích). Mám dojem, že když církev apriori zakazuje sex před manželstvím a že se hodně chladně k tomu staví, tak o to víc to akcentuje ten zájem. Ještě víc to tomu přidává kouzlo zakázaného ovoce. Takže toto téma bylo pro mě úplně to nejzajímavější.

Ž: A mě se ještě hodně líbilo téma, kde se rozebíral manželský slib. Bylo fakt příjemné, když s námi manželé, kteří vedli setkání, prošli jednotlivé fáze slibu.

T: A které se vám ještě líbilo?

Ž: Z křesťanského hlediska to bylo poslední téma – Duchovní život v manželství. Bylo tam dost úryvků z Bible.

T: Pokud tomu dobře rozumím, tak většina setkání byla takovým povídáním a jen tohle poslední bylo větší reflexí nad manželstvím, a to z pohledu Bible.

M: Jedno ze setkání proběhlo až otrocky podle předem připraveným otázek, což bylo hodně ubíjející, lidi to sráželo, neměli už pak chuť mluvit, a když viděli, kolik otázek do konce ještě zbývá, tak už dopředu byli otráveni.

T: Vzpomínáte si, při jakém tématu to bylo?

M: Manželé, kteří měli téma

Ž: Všichni manželé se nám omlouvali, že si přehodili témata, takže někdo se na to nachystal a někdo ne.

M: Mohl tam být lepší výstup.

Ž: U některých těch otázek to bylo takové...(přemýšlí, jak to říct slušně...smích).

M: Prostě to bylo podle přesně nastaveného schématu. A jakýkoliv pokus o nějakou diskuzi byl v zápětí ustřižen a pokračovalo se dál v otázce. Nic mimo, jakákoliv myšlenka zapadla. Pán se ale snažil (smích).

Ž: Musím říct, že jsme si všimli, že v těch manželstvích je většinou dominantní ta žena. Alespoň podle těch tvrzení. A taky že většinou ona mluvila.

T: Co vás příjemně překvapilo na setkáních?

M: Počet párů. Na přípravu chodilo opravdu hodně párů a možná by bylo lepší množství rozdělit na polovinu. Taky se stalo, že někteří seděli i na zemi (smích).

Ž: To se nedalo (smích).

M: To mě příjemně překvapilo, nečekal jsem, že tam bude tolik lidí. Myslel jsem si, že to bude nějaká komorní atmosféra, tak 3-4 páry maximálně. Povykládáme si a můžeme jít domů...Takže možná to bylo na škodu, že nás bylo tolik. Ne každý dostal prostor mluvit...Byly tam páry, které byly pasivnější, nezapojovaly se do diskuze. To vyplývá z různých psychologických postojů člověka.

T: A ještě něco vás překvapilo?

M: No, já jsem si myslel, že příprava bude takto probíhat. Ale u některých manželských párů jsem byl takový...řekl bych rozpačitý. Někdy mi to přišlo až zbytečné se toho účastnit. Ale naopak někdy jsem cítil, že to bylo prostě skvělé. Že jsme se dozvěděli jiný pohled, jiný náhled na stejnou věc.

Ž: Řekla bych, že z toho prvního setkání jsme měli takové rozpačité pocity a dokonce jsme přemýšleli i tom, jestli se chceme vůbec vzít. Protože paní, která vedla setkání, nám oznámila, že 3 týdny před svatbou svatbu zrušila (smích). Celkově to první setkání bylo vedeno takovým všelijakým způsobem...Dostali jsme papír, kde byly důvody, proč bychom se neměli brát. Pokud jsme shledali něco, co bylo na tom papíře, tak bychom se neměli vzít...A pak nám ta paní řekla, že pokud by si před svatbou ten papír ona sama přečetla, tak by se nikdy nevdávala (smích)...Takže my když jsme odtud odcházeli, tak jsme řešili, jestli tu svatbu dělat (stálý smích). Člověk z toho měl pocit, že to manželé spíše rozmlouvali.

M: Ne až takhle, ale nahlodali nás. Nahlodali dost. No a na dalších setkáních to šlo spíše tak, že děláme dobře.

Ž: Na dalších setkáních to bylo lépe připravené. Byly tam i úryvky z katechismu.

M: Mě se líbilo, že manželé prokládali setkání svými zkušenostmi, ale také i tím Písmem. Získali jsme nové informace. Pochopili jsme, že některé části Písma chápou správně a některé ne. Člověk pak získal lepší náhled. Poté, co byl rozebrán manželský slib, tak jsem prozřel. Zjistil jsem, že ta fráze, ač je neuvěřitelně jednoduchá, tak má obrovskou hloubku. A že v těch několika málo větách je obsaženo absolutně všechno. Perfektně napsaná smlouva.

T: Co vás na setkáních zklamalo?

Ž: Mě spíše mrzeli večer, kdy u jednoho manželského páru jsme postupovali jen podle těch otázek. Pak jsme zvažovali, jestli ještě máme dál pokračovat. Napadlo nás, jestli se raději nedomluvit s naším knězem, který by nás také mohl připravovat.

M: To bylo v pořadí třetí setkání. V tu chvíli přišel takový zásek, že jsme až říkali, že pokud to půjde takto dál, tak to bude katastrofa. Prostě ten večer tam nebyl žádný rozvoj, posun, vůbec nic. Kdežto pak, ten čtvrtý večer, ten byl úplně diametrálně jiný!

T: Děkuji! Vyhovovala vám tato forma přípravy? Tím mám na mysli, že ji vedly manželské páry a ne kněz?

M: Moje sestra už je vdaná, ale když ona chodila na přípravu, tak strávila u kněze třikrát půl hodiny. Moc se divila, že my máme absolvovat 6 setkání po zhruba 3 hodinách. Nechácala, co si tam můžeme pořád říkat... Když to nevedl kněz, tak to nebylo pak tak „církevně“ stoprocentní. Každý si během života udělá nějaký náhled na svět, svůj postoj. A tento postoj není stoprocentní. Kněz má tento postoj nejbližší Bohu. Obecně má s vírou větší zkušenosti než běžný člověk. Na druhou stranu to bylo možná taky dobře, protože tím že to bylo civilní a uváděli to páry z běžného života, že to nejsou super svatí lidé, ale lidé kteří žijí normální světský život, ale přitom jsou věřící a odhodlaní předávat své zkušenosti dál.

Ž: Zajímavé bylo, že člověk se taky dozvěděl, že je to ze života, že to není vždycky ideální – alespoň podle jejich povídání – že je potřeba řešit spoustu problémů, od financí až po děti. V podstatě jejich povídání byl takový návod. Všechny manželské páry se shodly na tom, že nejdůležitější je spolu mluvit!

T: Která témata podle vás naplnila očekávání vašeho partnera? Proč?

M: Ivě naplnilo očekávání téma, kde se probíral manželský slib a téma Duchovní život v manželství.

Ž: Podle mého názoru to bylo téma Pohlavní život - pro nás oba zajímavé (smích).

T: Povídali jste si ještě po setkání o tématech, problémech...?

M: Když jsme se vrátili domů, tak jsme to vždycky probrali. Během cesty na přípravu i po přípravě jsme si o setkání také hodně povídali.

T: Jak na Vás působilo osobní svědectví manželů? Může mít toto svědectví vliv na víru člověka, který přijde na přípravu?

M: Určitě může. Já mám víru od dětství. Můj strýc je kněz, takže víra byla přímo z první ruky (smích). Moje víra se „lámala“ mezi 16-17 roky, ale nyní se nic nezměnilo. Čili příprava pro mě po této stránce neměla velký efekt. Já už to mám v sobě zakotvené.

T: Pokud vím, tak se předmanželské přípravy účastnilo i několik párů, kdy jeden z partnerů nebyl katolického vyznání. Myslíte si, že by je příprava mohla nějakým způsobem ovlivnit? Mám na mysli způsob samotnou evangelizaci.

M: Určitě! To v každém případě!!! V tomto slova smyslu, jak jste to řekla, to bych se s vámi shodnul. Je to relativně takovou nenásilnou formou díky tomu, že zde nebyl kněz a oni se mohli cítit uvolněněji. Tím, že nemuseli všichni zachovávat takové to „dekórum“ jako když by tam byl kněz, o to více se páry otevřeli ve svých myšlenkách.

Ž: Jedna věřící slečna s nevěřícím partnerem, kteří chodili na přípravu, říkali, že o všem hodně přemýšleli, že jim to hodně otevřelo oči. Prostě zjistí, že mnohdy všechno nefunguje, že i to Desatero v manželství někdy nefunguje a musí si jej upravit podle aktuální situace (smích).

T: Jak jste se ve skupině cítili?

M: Hodně dobře jsme se sešli, mnozí otevřeně hovořili, nesnažili se klást před sebe nějaké bariéry, aby ti ostatní nepoznali, jaký ve skutečnosti je. Bylo to opravdu příjemné. I když nás tam bylo hodně.

Ž: Současně zde byl i snoubenecký pár, který patří mezi naše přátele. Berou se týden před námi. Takže to bylo zajímavé, že jsme se tam potkali.

T: Co vám přinesly diskuze či myšlenky ostatních snoubeneckých párů?

Ž: Zajímavé názory občas (smích).

M: Na tom se shodnu s Ivou. Co se týká nevěřících – přináší do křesťanské předmanželské přípravy pohled, který je opravdu velmi zajímavý. Já si pak řeknu: Aha, on to tak vnímá! Chce prostě té věci nějak dojít na kloub a přitom víru svého partnera respektuje. Zvláště u toho tématu, kde se probíral manželský slib – tam to bylo hodně poznat. Protože u člověka, který nevěří, proběhlo uvědomění, že to není jen hloupá fráze, ale je to hluboký všeobjímající slib. Pokud přijímá tento slib, který říká v kostele před všemi ostatními, tak jej už musí asi tak cítit. Už to není jak na úřadě, kde se řekne „bla, bla, bla“ a tím to hasne. Slib má hloubku!

U jednoho z párů (kde partner byl nevěřící a byl velký vinař) šlo sledovat, jak se jeho názor postupně mění. Předtím měl na svatbu v kostele úplně jiný názor. Na něm bylo

vidět, že je realista, že se drží pevně země, že ji cítí pod nohama, a proto je si jistý sám sebou a Boha nepotřebuje. Nemá pocit, že by potřeboval. A to že tam s námi byl, mu tu zem pod nohama trochu vzalo (smích). Setkání mu podkopala tu sebedůvěru a to je, myslím si, účel setkání. I pro mě to mělo účel, že jsem na věci začínal pohlížet trochu jinak.

Ž: Začal zjišťovat, že to má něco do sebe.

T: Děkuji!...Myslíte si, že ta samotná příprava ovlivnila váš vztah?

Ž: Já si myslím, že ovlivnit je silné slovo. Uvědomili jsme si, co už o sobě víme po těch 6 letech chození. Stačil jeden pohled, že to tak děláš nebo ne a věděli jsme (smích).

M: Dozvěděli jsme se, že například nějaké její chování bylo nyní podloženo tím, co bylo na přípravě řečeno, a já jsem to tehdy v takové souvislosti nechápal. A teď mi to dává logiku díky přípravě.

T: Co důležitého o vás dvou jste se dozvěděli na přípravě a přitom byste se to možná jinak nedozvěděli?...

Ž: Já si myslím, že jsem ho nejvíc překvapila při setkání, kde se probíral život v rodině, a tam byla otázka, jak se chceme zapojit do procesu života, až budeme mít děti. A já jsem odpověděla, že mám chuť podnikat. A to ho překvapilo, že mám takové ambice (smích).

M: Já jsem od Ivy něco takového nečekal, protože vždycky mívala roli toho zázemí, že když je mi zle, tak se mám o co opřít. Ale nyní jsem naopak pochopil, že ona má očekává, že já budu ten, co ji má chránit, že já budu kopím, které bude razit cestu. Mě osobně překvapila její chuť dělat něco takového. Protože Iva mi přišla typ takové té domácí „puťky“, maminky, která se stará o děti. Iva je strašný nervák, je to asi tou školou, kde musí podávat výkony, takže mě překvapuje, že chce podnikat.

T: Byla témata, u kterých jste měli oba jiný názor?

Ž: Nevím, my jsme se vlastně na všem shodli.

M: Shodli jsme se i na celkovém hodnocení a potěšilo mě, že Iva má podobné myšlenky jako já. Že se dokážeme v tomto shodnout.

T: Jak budete aplikovat informace získané při přípravě do manželského života?

Ž: Informace jsou aplikovatelné. Nápad, jak vést účetní knihu, je zajímavý (smích). To se může po finanční stránce hodit.

M: Moji rodiče jsou spolu 25 let a jsou strašně spokojení. A já bych chtěl tohoto stavu dosáhnout i s Ivou. Pokud jsem poslouchal a vnímal jednotlivá setkání, tak by moji rodiče zapadli a měli by co říct, stejně jako manželé, kteří připravují.

T: Děkuji.

T: Kdybychom to naše povídání měli shrnout. Myslíte si, že po přípravě nastala nějaká změna ve vašem vztahu?

M: Změna ani tak ne. Já to nějak nedokážu ještě teď popsat, ale myslím si, že mi to dalo trochu větší jistotu. Nemohu říct stoprocentní. Já dokážu diametrálně změnit svá rozhodnutí. Nějakou jistotu jsem získal během těch setkání.

T: Kdybyste mohli přípravu doporučit, doporučili byste ji?

M: Jo, asi jo.

Ž: Něco jiného je příprava s knězem. Tam je to pojaté jinak. Doporučila bych ji ovšem.

T: Jedna z mých posledních otázek bude směřovat k tématu sexuálního života. Zajímá by mě váš pohled na antikoncepci. Jak se díváte na antikoncepci vy a jak souhlasíte s církví? Došlo u vás ke změně pro vnímání antikoncepce po absolvování přípravy na manželství?

Ž: Nějak jsme to řešili. Já sice beru prášky, ale mám je od doktora na upravení cyklu, tedy používám je k léčebným účelům. Současně jsme domluveni, že po svatbě se dohodnu s doktorem, že je zkusíme vysadit. A budeme používat přirozenou metodu antikoncepce – přirozené plánování rodičovství. Popřípadě, když by to jinak nešlo, tak budeme používat kondomy, protože vzhledem k tomu, že studuji, tak není vhodné, abych měla ještě k tomu dítě, protože bych to možná nezvládla.

M: Záleží na tom, jak si žena, která bere prášky, připouští možnost otěhotnění.

Ž: Pokud naše metoda selže, tak já se na děti těším, já bych je teď hned brala. A pokud by nebyla ta škola, tak už nyní máme minimálně dvě (smích).

Tato otázka vyvolala tendence povídání o dětech o rodině. Několik minut jsme si o tom povídali. Pak se mě slečna zeptala, proč jsem si vybrala takové téma diplomové práce. To rozpoutalo krátkou debatu o volném soužití – že ženit se pro peníze nebo neženit se pro peníze je špatně.

Příl. 2: Rozhovor se snoubenci II.

Hanuš a Petra

Tazatel (T) – Kristýna Spěváková

Muž (M) – Hanuš (36 let) – katolík, pokřtěný, navštěvuje pravidelně mši svatou, přistupuje pravidelně ke svátostem, navštěvoval náboženskou výuku 4-5 let

Žena (Ž) – Petra (34 let) – pokřtěná, nenavštěvuje pravidelně mši svatou, nepřistupuje pravidelně ke svátostem, nenavštěvovala náboženskou výuku

V současné době jsou již manželé. Sňatek proběhl během předmanželské přípravy. Přesto neměli důvod přípravu ukončit a pokračovali v ní až do konce, i když byl manželé.

8 let spolu chodili, nyní jsou již manželé

T: Která témata ze setkáních se vám nejvíce líbila?

M: Sex (dlouho ticho). Sex v manželství a pak Psychologie muže a ženy.

Ž: Oni byli zajímavé sami o sobě. Záleží, jak to pojali.

M: Bylo zajímavé téma Sexualita v manželství, Povolání a zralost k manželství, období známosti a pak to, jak jsme si tam přinesli víno – Psychologie muže a ženy.

Ž: To bylo fajn. Víno dávali skoro všude (smích).

M: Pak se mi ještě trošku víc líbilo Život rodiny – výchova dětí, praktické otázky (finanční apod.), soužití generací, vztahy k okolnímu světu. Tam jsme rozebírali co má v životě jakou cenu, rozdělovali jsme rodinu, bližší rodinu, manžel, manželka, Bůh, přátelé, koníčky.

Ž: Ony ty témata byly všechny zajímavé, ale je pravda, že ta psychologie muže a ženy...

M: (*muž skočil ženě do řeči*) To poslední téma mě vůbec nenadchlo!

Ž: Fakt?

M: Byl jsem z toho zklamaný. Všechny ostatní byly dobré, až to poslední bylo na mě nezáživné. Tobě se líbilo, to vím. Ty jsi říkala, že bylo dobré. Ani jsem se nedíval na otázky, které nám posílali. Protože byl fofr kvůli svatbě. Téma bylo tuším Duchovní život v rodině.

T: Pokud vím, tak manželé, kteří vykládali poslední téma, vedli přípravu poprvé...

Ž: Oni to měli totiž všichni poprvé. Protože si je vzájemně přehodili.

M: Oni (*manželský pár při posledním setkání*) mě přišli takoví...(*dlouho přemýšlí*) řekněme pánbíčkářští.

Ž: To říká ten pravý (smích)! Který je zarytý jak... (smích). Mně přišlo, že...

M: (*skočí do řeči*) no já nikdy nikoho nepřesvědčuji takovým způsobem! Mně přišlo, že to neumí podat...

Ž: Ne! Mě přišlo, že to nebylo až tak zaryté. Nato, že do kostela nechodím, tak jsem z toho měla docela strach...Ale zas tak mi to nepřišlo! Mě spíš překvapilo to, jak říkal o té modlitbě, že stačí jenom poděkovat, že není nutné se nějak moc pořád modlit...To mi přišlo...

M: (*skočí do řeči*) No, s tím já jako vůbec nesouhlasím, že řekl, že se člověk nemusí vůbec modlit. To je prostě nesmysl. Mně spíš přijde, že on to tak říct nechtěl, ale to tak vyznělo.

Ž: (*žena do toho mluví*) On to tam řekl několikrát...Pochopila jsem to, že...

M: (*skočí do řeči*) On řekl, že se několik let modlil jen střelnými modlitbami, po cestě do práce, na kole nebo v autě....Že se jinak nemodlil, že neměl čas. Že používal celý život střelné modlitby i v manželství, jak se vzali...

Ž: Mně to přišlo v pohodě, já jsem z toho měla strach.

M: Ve všech ostatních tématech jsem zjistil, co jsem nevěděl nebo co jsem si neuvědomoval, kdežto v tom posledním mi neřekl nic nového...(*dlouho mlčí*). A navíc věci, se kterými nesouhlasím...

T: Vyhovovala vám tato forma přípravy? Tím mám na mysli, že ji vedly manželské páry a ne kněz? Pokud vím, tak na posledním setkání byl pan děkan...

Ž: Měl být na prvním, ale tam něco měl, někde byl. A pak přišel až na to druhé.

T: A vyhovovalo vám, že to vedli manželé?

Ž: No mě to nevadilo.

M: Já si myslím, že to bylo určitě lepší než s tím knězem. Ty věci, co řekli ti manželé, tak ten kněz nikdy říct nemůže...Mluvili ze zkušenosti. Z té vlastní zkušenosti, ale i ze zkušeností, které se doví od druhých někde ve společenství. Jak se to či ono někomu podařilo řešit. Takže člověk když to pak slyší, tak si uvědomí, že ty podobné věci taky prožívá. Popřípadě může se do toho dostat...

*Ž: Já bych řekla, že jsme z toho měli hrůzu oba dva, že máme chodit do rodin. Nehledě na to, že některé rodiny známe pracovně...Byli jsme rozladění (*smích*)...Ale nakonec – já jsem teda příjemně překvapená! Opravdu jsem příjemně překvapená. I přesto, že nám pan děkan řekl, že budeme chodit do rodin, a já jsem pochopila, že budeme chodit jen do jedné rodiny...Až na prvním setkání jsme zjistili, že budeme chodit do vícero rodin, tak jsme zase byli překvapení (*smích*).*

M: Každá rodina má jiné téma a každý to taky bere jiným způsobem a předává své zkušenosti.

T: Myslíte si, že mohou manželské páry podat svědectví víry skrze setkávání na předmanželské přípravě?

Ž: Já to teď mám spíše z pozice manželovy. Známe se, chodili jsme spolu, takže ten křesťanský způsob vedení mi nepřišel, já to mám doma...

T: Cítíte, že manželé jsou schopni tímto předat svědectví víry?

*Ž: Mně to tak nepřišlo...Připadla mi jako normální rodina. Kdyby na začátku nebyla společná modlitba nebo kdyby se nevzpomněl Bůh, tak mi to přijde jako klasické manželství. Nepřišlo mi, že by nám tu víru nějak „vtloukali“ do hlavy. A to je dobře, protože já jsem nerada do něčeho nucená...Byla jsem vlastně příjemně překvapená, že to jsou úplně normální lidi (*smích*). Když jsem chodila na akademii, kde nás bylo vícero bez vyznání a s vyznáním, tak jsem k tomu i takto „přičichla“. Možná pro ty, co s vírou*

nikdy do styku nepřišli...Ale mě to přišlo jako něco nenásilného, když tu víru vzpomněli, tak byla jen jako přirozená věc.

M: A bylo taky příjemné, že ty 4 páry, co tam s námi chodili, tak byly příjemné, vstřícné...Nás tam byla většina párů „kostel, nekostel“...

T: *Takže jste se tam cítili dobře?*

Ž: Ano! Já jsem byla spokojená! Bylo to super.

M: Nejlepší byly jednohubky! (*smích*)

T: *Co vás příjemně překvapilo na setkáních?*

M: PŘÍSTUP! Já jsem z toho měl strach, já jsem to moc nechtěl. Je tu vidět i u nás – někteří říkají, že tam chodit nebudou, že radši nebudou mít svatbu v kostele. A když zjistili, že se chodí do rodin, tak si řekli, že budou radši chodit k tomu faráři, než aby chodili do rodin. Když jsem se zase bavil s kamarády a řekl jim, jak to chodí, tak řekli, že by teda radši chodili do rodin než k tomu faráři, kde farář otevře knížku, půl hodiny jim z toho čte, pak jim k tomu něco řekne. Takže z toho rodinného života tam na nic skoro nenarazí, pokud by teda nešlo o nějakou odbornou literaturu někoho, kdo tu rodinu má nebo měl...

Ž: Možná by se mělo více pozastavit nad těmi otázkami, protože některé byly špatně položené...

M: ...byly dvojsmyslné...

Ž: Některé páry přiznaly, že se na to moc nepřipravily, protože si to vzájemně vyměnily. Možná to při další přípravě budou pilovat...A dokonce se shodly na tom, že některé otázky budou muset změnit nebo vynechat...Příjemné bylo, jak někteří byli sdílní, někteří manželé povídali o svém sexuálním životě...Takže jako hodně mi to dalo! I po té křesťanské stránce. Někdy až překvapilo, že jsou tak otevření! Já mám víru postavenou tak, že je to zaryté...Navíc když jsme začali spolu chodit, tak on je zarytý tak, jak jsem si myslela (*smích*). Takže jsem si myslela, že i oni budou zarytí...Ale příjemně mě to překvapilo. Názory mi přišly víc otevřenější (třeba co se týká bydlení), možná je to tou dobou...

M: Ano! Navíc asi 3 manželské páry se shodly na tom, že za žádnou cenu nebydlet s rodiči. To by asi farář neřekl...Zadlužit se, vzít si půjčku, podnájem, jenom nebyt rodiči...Shodli se na tom naprosto všichni. Hlavně ti, co s rodiči bydleli.

Ž: No, tam jsou zkušenosti.

M: I ti co nebydleli, tak se shodli, že to bude víceméně lepší...

T: Byla témata, u kterých jste měli oba jiný názor? A ve kterých tématech jste se shodli?

M: My jsme se víceméně shodli, kromě těch důležitých bodů.

Ž: A to myslíš jakých? (*smích*)

M: Co v našem žebříčku stojí jak vysoko...Ale i tam jsme se shodovali. Ono to bylo plus mínus dva, pořadí bylo trošku jiné.

Ž: No nám už je přes třicet, takže když už člověk do toho vztahu jde, tak nějaké hodnoty musí mít...Někteří ti mladí, co tam byli, mi přišli, že jsou úplně někde jinde. Bylo by zajímavé se na to jejich manželství jít podívat po deseti letech (*smích*).

M: Oni se do toho musí dostat. Ale může to být problém u mladých lidí...

T: Co vás na setkáních zklamalo?

M: Poslední téma. Mě to nenadchlo, takže zklamalo.

Ž: Já nevím...Mě spíš přišlo, že když bychom chodili k tomu farářovi, tak se můžu zeptat na tu víru. Ale zas je pravda, že je to příprava na manželství, takže bych odpovědi na moje otázky měla hledat někde jinde...Ale jinak nic...To byl můj problém, že jsem se nachystala, že to bude tak, takže manželé, co připravují, s tím nemají nic společného...

T: Já Vás obdivuji, že to tak berete...

M: Jsou totiž otázky, na které já jí nedokážu odpovědět...Můžu mít svůj názor, ale řeknu jí to a to...

Ž: Když jsme tam šli, tak jsem manžela upozorňovala, že když mě bude do něčeho někdo nutit, tak takhle ne! A po tom prvním setkání jsem měla strach, s čím na mě vyrukuje on (*smích*). Ale on pak řekl, že kdo ty otázky vymýšlel, jsou fakt o ničem!

(smích) Sama osobně musím říct, že jsem se na ty pátky těšila! Že i ten pátek před tou svatbou, což všichni se divili, jsem šla na setkání, se vším jsem doma sekla a říkala jsem si, že si konečně odpočinu na setkání *(smích)*. Byl to teda stres před svatbou, ale můžu říct, že jsem k tom oltáři šla čistější, když jsem šla na setkání v pátek.

M: Ona byla tehdy tak vytočená, že by málem vybuchla.

Ž: To ne, ale už si ani nepamatuji, co jsem mu všechno řekla *(smích)*. Opravdu jsem byla ráda, když jsem se v pátek setkala se všemi.

T: Ovlivnila setkání váš názor na církev?

M: NE!

Ž: Mě to ten názor neovlivnilo. Možná kdybych chodila k faráři. Ale toto mi přišlo jako přátelské setkání, které někdo vedl. Nepřišlo mi, že by to bylo mířené na církev.

M: Ale ano...

Ž: No dobře, tak někteří *(vedoucí manželské páry)* to brali hodně z pohledu církve... Já nevím, mně to přišlo jako vedení určitého tématu, povídání (na takové setkání jezdíme s jedněmi manžely), ale nepřehodnotilo mě to... Mě velice překvapilo, že měli takový benevolentnější pohled z pozice toho církevní, než jak to vidím doma... On to bere...

M: Ne!

Ž: No tak ty jsi na sebe přísný... A já jsem si myslela, že to bude i na setkáních, a tam mě překvapil ten benevolentní přístup... Já jsem ráda, že on takový je... Možná to je můj problém. Já jsem zvyklá na takové ty křesťany, kteří si to jen těmi „otčenáši“ odříkají a jsou bez hříchu... A taky mě potěšilo, že mi řekl, že jsem mnohdy na lepší pozici než ti věřící... Díky tomu, že jsem přišla do styku s křesťany, který se kdykoliv vyznají ze hříchů a jsou bez viny...

M: Musí toho opravdu litovat...

Ž: ...tak mi to ten pohled...

M: Ona má tendenci se v některých věcech zvýhodňovat...

Ž: Jak zvýhodňovat?...

M: Už jsem si toho všiml, když to bylo v tématu Sexuální život...Jak tam ti manželé řekli, že předmanželská čistota už je v dnešní době vzácnost, taková vzácná perla, že už to není skoro vidět...Že většina párů vede spolu sexuální život...A pochopil jsem to tak, že je to i správné...

Ž: Tak to tam řekli...

M: Tak to tam řekli, ale bylo tam dodáno, pokud po tom následuje manželství, tak tyto hříchy mohou být nulovány a bere se to jako součást manželského života. Hříchem by to bylo, kdyby se ten pár rozešel a začal by žít sexuálně s dalšími partnery...

Ž: To jsem nepřeslechla. Mě spíš udivilo...No pojala jsem to tak, že to není tak zásadní hřích...Já nevím, jak to říct...Zrovna toto jsem si uvědomila, protože my jsme tento sexuální život řešili dopředu...I to společné bydlení...My jsme spolu začali bydlet, protože já jsem to chtěla...Protože mi přišlo, že bychom se měli poznat. On, když do manželství vstoupí, tak z něho vystoupit nemůže. A já jsem si řekla, že po tom svém prvním nepodařeném manželství jsem si řekla, že už žádné nepodařené nebude (*smích*). I když každého z nás k tomu bydlení vedly různé důvody...Ale to bydlení jsem si vydupala já a on po zvážení řekl, že do toho půjde...Asi to bylo kvůli mně...Že jsem to na něj nějakým takovým stylem „vybalila“. Já jsem si to uvědomila, miláčku (*smích*). Já si to uvědomuji i teď (*smích*). I když to neřeknu nahlas, tak si to uvědomuji. On v tom našem vztahu dělal ústupky a jsem za to vděčná...

T: Děkuji! Jak jste se cítili ve skupině?

Ž: Dobře, já velice dobře! Někteří lidé mi sedli víc a někteří míň.

M: Mně se nelíbil jeden pár, ta jejich naivita. Ti tam byli jedenkrát, dokonce řekli, že už chodit nebudou...Prostě se jim to nelíbilo, tak jsem to pochopil já...

T: Co vám přinesly diskuze či myšlenky ostatních snoubeneckých párů?

M: Přišlo mi to víceméně všude stejné...Téměř stoprocentní shoda, byl tam i případ, kde jsem vyloženě nesouhlasil.

Ž: Já mám svůj názor. Mě vlastně nikdo nepřekvapil. Nehledě na to, že jsme ten smíšený pár, takže u nás ta tolerance musí být...Navíc tam bylo mnoho takových párů, takže já jsem souhlasila se všemi...Nebyl tam nikdo, kdo by mi vadil.

M: Na tom prvním i druhém setkání bylo vidět, že ti, co jsou nevěřící se postupně sladili.

Ž: Když tam ten smíšený pár je, tak se bere, že už tam nějaká ta víra je...

M: Jeden muž na přípravě řekl, že chce mít svatbu a bez přípravy to nejde, tak sem musel chodit. On si asi myslel, že to bude „masáž mozku“, ale ono to bylo nakonec jinak. Dokonce tam projevoval své vlastní názory.

Ž: Asi byli překvapeni mnozí a my jsme taky byli.

M: Příjemně.

T: Myslíte si, že příprava ovlivnila váš vztah? A pokud ano, tak do jaké míry?

M: Já myslím, že ano, z mé strany určitě. A do jaké míry? Víceméně to upozornilo na věci, o kterých vím, ale neuvědomuji si je. Soužití muže a ženy, názor a myšlenky, logika, poslušnost... Ona něco řekne a člověk si to úplně jinak vyloží... Ona něco řekne a člověk nepochopí, proč to tak řekne... Ona to neřekne po lopatě.

Ž: *(smích)* V tomhle jsem nepoučitelná. Jak bylo řečeno na přípravě, to mužské myšlení je jiné. Já mám přečteno spoustu knížek, ale když přijde na lámání chleba... Taky jsem si už prošla jedno manželství, jsem rozvedená... A proto bych měla být poučená. Ale na některé věci narážím dnes a denně. V něčem jsem se poučila, ale... Poznávání bude asi do konce života *(smích)*. My teď dokonce čteme knížky – o myšlení muže a ženy, ale jen se u toho zasmějeme. Když přijdeme to takové situace, tak... Na přípravě jsem si uvědomila takové ty manželské problémy... U nás nikdy nemůže nastat stereotypní situace, protože on je klid'as...

M: ...A ona se chce pořád hádat.

Ž: *(smích)* On je člověk, který má svůj názor a řekne ho v klidu. Když mi řekne: zlato, všechno je dobré a všechno bude v pohodě, v tom okamžiku vím, že to v pohodě teda nebude... *(smích)*. V důsledku mi ta jeho povaha vyhovuje, že to není ten oslíček, co mi všechno odsouhlasí... Ale když se chci pohádat, tak by se měl chtít taky pohádat *(smích)*.

M: Jak nám říkal jeden z připravujících párů – ta moje žena chce po mě pořád, abych jí říkal, jak ji mám rád. A já jsem jí řekl loni MILUJU TĚ a to pořád platí! Tak proč to mám říkat každý večer znovu? *(smích)*

Ž: *(smích)* To jsem ráda, že jsi se z toho poučil, teď to aspoň říkáš častěji *(smích)*.

M: Ten chlap nad vším přemýšlí, více jak ta ženská... Já taky nad vším přemýšlím. Já si všechno přemílám a pak, když to udělám, tak si to ještě znovu přemílám... A ona je více taková impulsivnější. Nebo když ji něco zvyklá, tak to dělá. Nepřemýšlí o tom, že by to mohla nějak změnit nebo udělat lépe... Prostě už to víckrát jsem si všiml, že když dá například vařečku tak, tak proč by měla být naopak... Když já ji dám vlevo, tak jí to vadí...

Ž: No mně to vadí...

M: Nebo, zdobili jsme cukroví ozdobami, já jsem to tam dal, jak se mi to podařilo. A ona řekla, že od každého tam musím mít jednu barvu. Prostě každý si to vezme, zhltně to,...a ona NE – každé musí být jiné *(smích)*.

Ž: Já myslím, že je to ženské uvažování *(smích)*.

T: *(smích)*...*Ted' mám jednu důležitou otázku. Povídali jste si po setkání o tom, jak setkání proběhlo?*

Ž: My jsme dvě setkání vůbec nijak nepřipravili, je pravda, že jsme otázky procházeli...

M: ...spíš před setkáním.

Ž: A dopad toho byl, že po setkání jsme si povídali o tom, jestli nám to něco dalo nebo nedalo a jak na nás působila ta skupina. Bylo to takové všeobecné zkonstatování.

M: Dobré zkonstatování.

Ž: Otázky jsme dělali spíš předtím. A příjemně mě pak při setkání překvapilo, když například u tématu plánování rodičovství řekl, že jak budeme mít dítě, tak bude 6-8 let doma se mnou, jinak by pracovně chtěl cestovat... Kdy by byl týden pryč a potom by se vrátil.

T: *Jinak by na to nedošla řeč?*

Ž: Ano. My jsme prostě předtím nešli do důsledku... To jsem byla ráda a některé otázky byly super a zabředli jsme do detailnějších témat. Mě nikdy nenapadlo zeptat se ho, jak to teda budeme později dělat?...Některé otázky byly fakt blbě nastavené...

M: Třeba otázka: Co je víc? Blízká rodina nebo rodina? ...Něco v tom smyslu... Takže jsem si musel něco vydedukovat...

Ž: To je těžko, když nevíme, jak to ten tazatel myslel...

Ž: Mně víc dalo to povídání před setkáním než potom. To jsme jen shrnuli...

M: My jsme měli před tím dvouhodinové povídání. A rozebírali jsme jednotlivé otázky, kdy já jsem musel odpovědět jako první a pak ona. Ona nikdy nechtěla odpovídat jako první...

Ž: Fakt?

M: Ani nevíš, že?

T: Jak budete aplikovat informace získané při přípravě do manželského života?

M: Když bude potřeba, tak se ze šuplíku vytáhne vědomost. Já bych to používal.

Ž: *(skočí do řeči)* Já jsem typ člověka, který to tady *(ukazuje na hlavu)* bude mít uložené. A až přijde na lámání chleba, tak si uvědomím, že už jsme na to narazili. Ale nebudu ta, která si řekne, že takhle budu praktikovat...

M: Já jsem ty otázky ještě probíral v práci s kolegyní a kolegou, co se o to zajímali, co se tam bralo a podobně... On je věřící, tak na ta poučení chodil do kostela, ona je nevěřící, tak na to nechodila vůbec... Mám dojem, že neměli svatbu v kostele... Nevím... Mám jen ten dojem... No a když jsem to s nimi probíral, tak se zaujetím poslouchali. Zjistili, že by je to zajímalo a že na to vyrazí v páru, jako manželé... Shodli se, že je to dobré si to poslechnout a že ty problémy v manželství mají... To, co se tam probíralo, je přesně to, co je trápí v manželství. Fakt to sedí na oba.

T: Teď právě probíhá setkávání manželů.

M: Ne, oni by chtěli na ta setkání, kde tam jdou i s dětmi, někdo jim je tam hlídá. A oni mají 2-3 hodiny duchovní cvičení spojené s manželskými radami.

T: *Myslíte si, že po přípravě nastala nějaká změna ve vašem vztahu?*

Ž: Ano, asi ano...Mně to dalo! Není to změna zásadní, že bych se otočila o sto osmdesát stupňů, to ne. Ale vztah to ovlivní, už tím, že se o tom mluví.

M: Ono se nepočítá, že se člověk otočí o sto osmdesát stupňů, spíše ho to nasměruje.

T: *Jedna z mých posledních otázek bude směřovat k vašemu intimnímu životu. Zajímá mě váš pohled na antikoncepci. Jak se díváte na antikoncepci vy a jak souhlasíte s církví? Došlo u vás ke změně pro vnímání antikoncepce po absolvování přípravy na manželství?*

Ž: Já nevím (*dlouho ticho*). Vzhledem k tomu...

M: ...že máme rozdílný názor...

Ž: ...(*ticho*). Já jsem měla tělísko ze zdravotních důvodů, že mi to doktoři víceméně plánovali...Ale jestli bych přistoupila na tu přirozenou metodu plánování...Já nevím...My jsme se rozhodli, že děti budeme mít...Moje biologické hodiny tikají...Doteď jsem měla normální antikoncepci, neboť z mých zdravotních důvodů (jsem diabetička) nepřicházela hormonální antikoncepce v úvahu. Takže mi teď doktorka doporučila (protože mám problémy s čípkem), že tělísko už ne. O té přirozené metodě jsme se nebavili...Já jsem byla vděčná, že on mě do ničeho nenutí...

M: Ona mě neposlouchá...

Ž: To není pravda!

M: Říká, že jsem s tím nespokojený, že bere nějakou antikoncepci...A takové věci..

Ž: Ty jsi to řekl...Že mi do toho nebudeš mluvit. A já jsem za to vděčná, že nepatří k těm kteří by řekli, že tak to bude a jinak je to špatně...Já si to uvědomuji velmi dobře. Já jsem antikoncepci vysadila v okamžiku...

M: To je tak – ona se totiž nechtěla vdávat těhotná!

Ž: No já jsem řekla, že se opravdu s tím břichem vdávat nebudu (*smích*). Nechtěla bych (*smích*)!

M: A já jsem jí naznačil, že bude (*smích*).

Ž: Já jsem tu antikoncepci vysadila ve chvíli, kdy jsem si uvědomila, že už by to nebylo riziko ani pro něho ani pro mě...Já bych si ho vzala, i kdybych byla těhotná...

Ž: Já mám kamarádku a ta používá přirozenou metodu...Oni i s tím partnerem, než byli manželé, tuto metodu praktikovali, a ona kolikrát byla úplně až tak rozhozená...Ale u mě, v mém hektickém životě, i kdybych byla opravdu plodná, u mě by to krachovalo...Já si uvědomuji i díky té své nemoci, že kolikrát nejsem poctivá. A nemyslím si, že u mě by to fungovalo...

M: Na to není žádná ženská. Slyšela jsi jednoho z manželů, kteří nám přednášeli, že za svou manželskou chodil s teploměrem, protože jí to bylo jedno (*smích*).

Ž: Kdybychom se k tomu společně rozhodli, tak vím, že bych podporu z jeho strany určitě měla! On by za mnou s tím teploměrem došel a že by to hlídal on. V tomto případě bych na to přistoupila...On chce, abych žádné antikoncepční přípravky nebrala, a v tomto by mi pomohl. Teď jak jsme to nakousli, tak bych do toho šla, protože on toleruje mé výstřelky co se týče víry, protože já bych do víry ráda vstoupila, ale pro mě je to něco tak čistého, že už teď vím, že já bych už kvůli sobě do víry nemohla vstoupit, protože mně by přišlo, že bych ustoupila v některých věcech a už by to bylo špatné...My jsme se třeba bavili o potratech...Já bych na žádný nešla, ale zase neodsuzuji někoho, kdo na něj jde a neříkám, že to dělá špatně...Na jednom setkání jsme se bavili taky o potratech...A můj manžel je vůči tomu hodně puritánský...

M: Ty máš o mě teda pěkně zkreslené názory (*smích*).

Ž: Ty máš o mě víc (*smích*)!

Ž: Takže do té přirozené metody bych šla, protože bych měla jeho podporu. Já bych to v tom mém hektickém a částečně pohodlném životě nezvládla...

T: Mokrát děkuji!

Ž: Můžete chodit častěji (*smích*). Ono je to ku prospěchu, protože se o sobě dozvím nové věci (*smích*).

Ž: My jsme byli s manželem spolu už 8 let před svatbou, takže on věděl, že já jsem taková a maková, a já jsem věděla, že chodí do kostela a tak to bude! A když jsme se bavili o výchově dětí, tak já budu opravdu podporovat, aby děti do kostela chodili,

protože mi to nepřijde jako něco špatného, ba naopak mám si myslím, že v tomto je morálka. Když už nic jiného, tak člověk má v tomto morální základy! Díky své práci vím, že některé děti žádnou morálku nemají...

M: Co vím, tak v tomto je měště je několik komunistických rodin, které své děti posílají do kostela už jenom kvůli té morálce...Že musí alespoň během prvního stupně na ZŠ chodit do náboženství, aby získaly základní morální hodnoty. Ale pak už je rodiče do kostela neposílají...Ono to nemá asi žádný vliv do budoucna...

T: Strašně moc vám děkuji!